

**GUIA DE
L'ESTUDIANT
2011-2012**

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR
GRAU EN FISIOTERÀPIA

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	1
FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR	2
Estructura	2
Departaments	2
Òrgans de govern	2
CALENDARI ACADÈMIC	4
ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS	6
Metodologia	6
Procés d'avaluació	7
PLA D'ESTUDIS	8
Ordenació temporal de l'ensenyament	8
ASSIGNATURES DE PRIMER CURS	11
Bioestadística i Sistemes d'Informació en Salut	11
Comunicació i Educació per a la Salut	14
Estudi del Cos Humà I	17
Fonaments de la Professió I	19
Bioètica	22
Cultura, Societat i Salut	25
Estudi del Cos Humà II	28
Fonaments de la Professió II	30
Psicologia Evolutiva i de la Salut	32
Salut Pública	34
ASSIGNATURES DE SEGON CURS	37
Cinesiologia i Sistema Nerviós	37
Cinesiteràpia	40
Fisiopatologia	42
Procediments Generals en Fisioteràpia I	46
Valoració i Diagnòstic en Fisioteràpia	49
Anglès per a les Ciències de la Salut	51
Antropometria i Ergonomia	53
Elaboració de Projectes I	55
Farmacologia	59
Patologia Medicoquirúrgica I	62
Procediments Generals en Fisioteràpia II	65
Teràpia Manual d'Extremitats Superiors i Inferiors	68
ASSIGNATURES DE TERCER CURS	70
Mètodes d'Intervenció en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia	70
Pràcticum I	72
Procediments Generals en Fisioteràpia III	75
Diagnòstic per la Imatge Aplicat a la Fisioteràpia	77
Elaboració de Projectes II	79
Fisioteràpia Cardiorespiratòria	80
Fisioteràpia Comunitària	82
Fisioteràpia en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia	85
Fisioteràpia Gerontològica i Geriàtrica	87
Patologia Medicoquirúrgica II	90
Pràcticum II	93
Teràpia Manual de la Columna Vertebral	94
OPTATIVES	96
Optatives	96
Optatives	97

PRESENTACIÓ

La Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar es fonamenta en sis eixos bàsics de formació:

- Reconèixer la persona, sana o malalta, com un tot únic i dinàmic en constant interacció amb els altres i amb l'entorn.
- Incorporar un mètode científic de treball que guiï les intervencions i permeti avaluar-ne els resultats.
- Apreciar la comunicació i la relació assistencial com una eina indispensable de l'actuació professional, des d'una vessant educativa, d'ajuda i d'acompanyament.
- Promoure cures adequades per a recuperar o millorar la salut i la qualitat de vida de les persones.
- Adoptar una actitud ètica fonamentada en el respecte a la individualitat, la dignitat i l'autonomia de l'altre.
- Adoptar una actitud de compromís amb l'actualització constant dels propis coneixements d'acord amb els avenços científics i les necessitats emergents de la població.

El professorat promou aquests eixos formatius a través de la interacció a l'aula, les tutories individuals o grupals, la reflexió, l'anàlisi i la presa de decisions per tal que els estudiants assoleixin els coneixements, les habilitats i les actituds necessaris per a desenvolupar les seves competències professionals.

Margarida Pla

Degana

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR

Estructura

La Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar de la Universitat de Vic és una estructura d'ordenació, organització, gestió i coordinació d'ensenyaments conduents a l'obtenció de títols oficials de l'àmbit de Ciències de la Salut i Ciències Socials i Jurídiques.

Actualment s'imparteixem les següents titulacions homologades:

- Diplomatura de Nutrició Humana i Dietètica (en procés d'extinció)
- Grau en Infermeria
- Grau en Fisioteràpia
- Graua en Teràpia Ocupacional
- Grau en Nutrició Humana i Dietètica
- Grau en Treball Social

- Màster en Envel·liment Actiu: Bases per a una Atenció Integrada.
- Doctorat en Salut, Benestar i Qualitat de Vida

Les unitats bàsiques de docència i recerca són les Departaments, que agrupen el professorat en funció d'àrees de coneixement, d'estudi i recerca afins o compartides.

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor o professora que exerceix les funcions de Director de departament.

Els òrgans de govern unipersonals de l'EUCS són: Degana, Cap d'Estudis, Coordinadors de Titulació, Directores de Departament i Responsables d'Àrees Funcionals.

Els òrgans col·legiats de govern de gestió, coordinació i participació de l'EUCS són: Consell de Direcció i Claustre de Centre.

Departaments

Les unitats bàsiques de docència i de recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat en funció d'àrees de coneixement, estudi i recerca afins o compartides.

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix les funcions de director de Departament.

Els departaments de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar són:

- Salut i Alimentació Comunitàries. Directora: Ester Busquets
- Benestar i Participació Social. Directora: Teresa Lleopart
- Rehabilitació Física i Funcional. Directora: Laura Mascarella

Òrgans de govern

El Consell de Direcció és l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- Degana de la Facultat, que el presideix: Margarida Pla
- Cap d'Estudis: M. Pilar Turón
- Directora del Departament de Salut i Alimentació Comunitàries: Ester Busquets
- Directora del Departament de Benestar i Participació Social: Teresa Lleopart
- Directora del Departament de Rehabilitació Física i Funcional: Laura Mascarella

- Coordinadora de la titulació d'Infermeria: Eva Cirera
- Coordinador de la titulació de Fisioteràpia: Marc Vidal
- Coordinadora de la titulació de Teràpia Ocupacional: Laura Vidaña
- Coordinadora de la titulació de Nutrició Humana i Dietètica: Miriam Torres
- Coordinador de la titulació de Treball Social: Jordi Rustullet
- Delegada per a la Recerca i Coordinadora del Doctorat: Ester Goutan
- Coordinadora de Formació Continuada: Montserrat Lorenzo
- Coordinadora de Pràctiques: M. Carme Raurell
- Coordinadora Acadèmica de Relacions Internacionals i Mobilitat: M. Carme Crivillés

CALENDARI ACADÈMIC

Primer semestre

Docència:

- 1r curs: del 19 de setembre de 2011 (acollida) al 20 de gener de 2012. Es publicarà al campus virtual l'hora i el lloc de l'acollida.
- 2n curs: del 19 de setembre de 2011 al 20 de gener de 2012.
- 3r curs: del 12 de setembre de 2011 al 20 de gener de 2012

Setmanes d'avaluació:

- 1r i 2n curs: del 23 de gener al 10 de febrer de 2012
- 3r curs: del 23 de gener al 3 de febrer de 2012

Pràctiques 3r curs:

- Practicum I: En aquesta assignatura es realitzen pràctiques externes.
- Grup M1 i T1: del 7 de novembre al 23 de desembre de 2011, inclosos.

Segon semestre

Docència:

- 1r i 2n curs: del 13 de febrer a l'1 de juny de 2012
- 3r curs: del 6 de febrer a l'1 de juny de 2012

Setmanes d'avaluació:

- 1r, 2n i 3r curs: del 4 al 22 de juny de 2012

Pràctiques 3r curs:

- Practicum II: En aquesta assignatura es realitzen pràctiques externes.
- Grup M1 i T1 : del 16 d'abril a l'1 de juny de 2012, inclosos.

Calendari del centre:

Docència:

- Les 36 setmanes del curs acadèmic es distribuïran entre el 5 de setembre de 2011 i el 4 de juliol de 2012
- Les setmanes de docència es distribuïran entre el 5 de setembre de 2011 i el 9 de juny de 2012
- Els ensenyaments de Màster i de Formació Continuada podran allargar aquests períodes

Vacances de Nadal:

- Del 24 de desembre de 2011 al 6 de gener de 2012, inclosos

Vacances de Setmana Santa:

- Del 2 al 9 d'abril de 2012, inclosos

Dies festius:

- Dimecres 12 d'octubre de 2011 - El Pilar
- Dissabte 29 d'octubre de 2011 - No lectiu
- Dilluns 31 d'octubre de 2011 - Pont
- Dimarts 1 de novembre de 2011 - Tots Sants
- Dimarts 6 de desembre de 2011 - La Constitució
- Dijous 8 de desembre de 2011 - La Puríssima
- Divendres 9 de desembre de 2011 - Pont
- Dissabte 10 de desembre de 2011 - No lectiu
- Dissabte 7 de gener de 2012 - No lectiu
- Dilluns 23 d'abril de 2012 - Sant Jordi
- Dimarts 1 de maig de 2012 - Festa del treball
- Dilluns 28 de maig de 2012 - Segona Pasqua (festa local pendent d'aprovació)
- Dijous 5 de juliol de 2012 - Festa Major (festa local)
- Divendres 7 de juliol de 2012 - Pont

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals i autonòmiques

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Metodologia

Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc. que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un fisioterapeuta, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar un treballador social.

L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.
- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

El Pla de treball

Aquesta nova forma de treballar demana la creació d'eines de planificació per a l'alumnat per tal que pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El Pla de treball és el document que ha de reflectir la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que planifica temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El Pla de treball és l'instrument que serveix de guia per planificar els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el Pla de treball s'hi concretaran i planificaran els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El Pla de treball s'ha de centrar bàsicament en el treball de l'estudiant i ha d'orientar-lo perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot organitzar-se seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

Procés d'avaluació

Segons la normativa de la Universitat de Vic, els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula. Per obtenir els crèdits d'una matèria o assignatura s'hauran d'haver superat les proves d'avaluació establertes en la programació corresponent.

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació amb el mateix nivell d'importància:

- **Avaluació de procés:** Seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat durant el curs. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc. L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del semestre.
- **Avaluació de resultats:** Correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treballs individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

Les darreres setmanes del semestre estaran dedicades a la realització de proves i activitats d'avaluació.

Els estudiants que no superin l'avaluació hauran de matricular i repetir l'assignatura el proper curs.

PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica	60
Obligatòria	117
Optativa	15
Treball de Fi de Grau	8
Pràctiques Externes	40
Total	240

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS

Primer semestre

	Crèdits	Tipus
Bioestadística i Sistemes d'Informació en Salut	6,0	Formació Bàsica
Comunicació i Educació per a la Salut	6,0	Formació Bàsica
Estudi del Cos Humà I	6,0	Formació Bàsica
Fonaments de la Professió I	6,0	Obligatòria

Segon semestre

	Crèdits	Tipus
Bioètica	6,0	Formació Bàsica
Cultura, Societat i Salut	6,0	Formació Bàsica
Estudi del Cos Humà II	6,0	Formació Bàsica
Fonaments de la Professió II	6,0	Obligatòria
Psicologia Evolutiva i de la Salut	6,0	Formació Bàsica
Salut Pública	6,0	Obligatòria

SEGON CURS

Primer semestre	Crèdits	Tipus
Cinesiologia i Sistema Nerviós	6,0	Formació Bàsica
Cinesiteràpia	6,0	Obligatòria
Fisiopatologia	6,0	Formació Bàsica
Procediments Generals en Fisioteràpia I	6,0	Obligatòria
Valoració i Diagnòstic en Fisioteràpia	6,0	Obligatòria

Segon semestre	Crèdits	Tipus
Anglès per a les Ciències de la Salut	6,0	Formació Bàsica
Antropometria i Ergonomia	3,0	Obligatòria
Elaboració de Projectes I	3,0	Obligatòria
Farmacologia	3,0	Obligatòria
Patologia Medicoquirúrgica I	6,0	Obligatòria
Procediments Generals en Fisioteràpia II	3,0	Obligatòria
Teràpia Manual d'Extremitats Superiors i Inferiors	6,0	Obligatòria

TERCER CURS

Primer semestre	Crèdits	Tipus
Mètodes d'Intervenció en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia	6,0	Obligatòria
Pràcticum I	9,0	Pràctiques Externes
Procediments Generals en Fisioteràpia III	3,0	Obligatòria

Segon semestre	Crèdits	Tipus
Diagnòstic per la Imatge Aplicat a la Fisioteràpia	3,0	Obligatòria
Elaboració de Projectes II	3,0	Obligatòria
Fisioteràpia Cardiorespiratòria	3,0	Obligatòria
Fisioteràpia Comunitària	3,0	Obligatòria
Fisioteràpia en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia	6,0	Obligatòria
Fisioteràpia Gerontològica i Geriàtrica	3,0	Obligatòria
Patologia Medicoquirúrgica II	3,0	Obligatòria
Pràcticum II	12,0	Pràctiques Externes
Teràpia Manual de la Columna Vertebral	6,0	Obligatòria

QUART CURS

Primer semestre

	Crèdits	Tipus
Fisioteràpia en Pediatria	3,0	Obligatòria
Fisioteràpia en Processos Neurològics	3,0	Obligatòria
Mètodes d'Intervenció en Neurologia	6,0	Obligatòria
Optatives	6,0	Optativa
Pràcticum III	9,0	Pràctiques Externes
Treball de Fi de Grau I	3,0	Treball de Fi de Grau

Segon semestre

	Crèdits	Tipus
Atenció Integrada	3,0	Obligatòria
Gestió i Administració dels Serveis de Salut	3,0	Obligatòria
Optatives	9,0	Optativa
Pràcticum IV	10,0	Pràctiques Externes
Treball de Fi de Grau II	5,0	Treball de Fi de Grau

OPTATIVITAT

Optatives

	Crèdits
Optatives	6,0
Optatives	9,0

ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

Bioestadística i Sistemes d'Informació en Salut

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura de Bioestadística en el context global de les carreres relacionades amb la salut, s'entén com una matèria que ha d'aportar la base per poder comprendre la literatura científica d'una banda, i de l'altra capacitar les persones amb una nova eina d'expressió. Dit d'una altra manera, es correspondria al saber llegir i escriure utilitzant com a base el llenguatge estadístic. Així doncs, està directament relacionada amb totes les altres assignatures, ja que dona a l'alumnat instruments per poder-les entendre i poder-s'hi expressar alhora. És una porta d'entrada al coneixement científic, tret diferencial de la formació universitària. És una iniciació al món de la ciència i a la creació de coneixement. El coneixement científic ha de servir per ajudar els estudiants a donar resposta a les preguntes que els sorgiran en la pràctica clínica. És per això que cal també disposar de competències relacionades amb la cerca d'informació rellevant a l'entorn del problema que es vulgui resoldre. Però principalment és útil per a tots aquells professionals que tenen interès a avaluar els resultats de la seva pràctica professional quotidiana.

Objectius

- Conèixer les etapes del mètode científic i la seva aplicació en les ciències de la salut.
- Conèixer, seleccionar i aplicar les proves estadístiques en l'anàlisi de les dades.
- Utilitzar el programa SPSS en el procés d'anàlisi estadística de les dades.
- Interpretar els resultats obtinguts en l'anàlisi d'una base de dades.
- Descriure els resultats estadístics.
- Conèixer i utilitzar les normes elementals d'edició i de presentació escrita i oral dels treballs originals.
- Conèixer i utilitzar les principals fonts documentals de l'àmbit de la salut.
- Identificar l'estructura i el contingut d'un original en una publicació científica.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Conèixer, seleccionar, aplicar i interpretar les proves estadístiques per tal d'emprar-les adequadament en l'anàlisi de dades.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitat en l'ús elemental de la informàtica.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per aprendre.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

CONTINGUTS:

Mòdul 1. Sistemes d'Informació en Salut:

1. Fonts d'informació, procés de cerca documental i bases de dades bibliogràfiques i documentals en l'àmbit sociosanitari.

Mòdul 2. El mètode científic. Etapes en el procés de la investigació i aportació de l'Estadística.

Mòdul 3. Estadística descriptiva:

1. Conceptes bàsics: variables i escales de mesura.
2. Recollida de la informació i organització de les dades per a l'anàlisi: Codificació i creació de la matriu de dades.
3. Taules de distribució de freqüències.
4. Mesures de tendència central: Mitjana, Moda, Mediana.
5. Mesures de posició: Percentils.
6. Mesures de dispersió: Variància, Desviació estàndard, Amplitud.
7. Mesures de forma: Índex d'asimetria. Índex d'apuntament.
8. Representació gràfica de la informació.
9. Ús del programa SPSS per l'anàlisi estadístic descriptiu.
10. Elaboració d'informes de resultats i edició.

Mòdul 4. Probabilitat:

1. Definició.
2. Probabilitat condicionada. Teorema de Bayes.
3. Distribucions de probabilitat:
  1. Variables discretes i variables contínues.
  2. La distribució Normal.

Mòdul 5. Inferència estadística:

1. Població i mostra:
  1. Teoria del mostatge.
  2. Criteris de representativitat en la selecció dels individus.
2. Distribució mostral d'un estadístic:
  1. Teoria de l'estimació.
  2. Estimació de paràmetres: càlcul d'Intervals de confiança de proporcions i mitjanes.
3. Ús del programa SPSS per a l'estimació de paràmetres.

Mòdul 6. Test d'Hipòtesis:

1. Tipus de proves: conformitat, homogeneïtat i relació. Contrastos unilaterals i bilaterals. Grau de significació.
2. Comparança de proporcions:
  1. Proves de conformitat: Test Binomial.
  2. Proves d'homogeneïtat: Proves χ^2 , McNemar i Test de Wilcoxon.
3. Comparança de mitjanes:
  1. Proves de conformitat: Test T-Student per a una mostra, prova de Normalitat de Kolmogorov-Smirnov.
  2. Proves d'homogeneïtat: Proves T-Student per a dades independents i aparellades. Test "U" de Mann-Whitney.
4. Correlació i Regressió.
  1. Proves de relació: Coeficient de correlació lineal de Pearson.
  2. Regressió lineal simple.
5. Ús del programa SPSS per a l'aplicació dels tests d'hipòtesi.

Mòdul 7. Integració de conceptes:

1. Exercici de síntesi.
2. Interpretació dels resultats estadístics en la literatura científica de l'àmbit sociosanitari.

AVALUACIÓ:

- Desenvolupament d'un cas (grup). (30%).
- Proves d'avaluació continua (individual). (70%).

S'ha d'assolir una nota de 5 sobre 10 tant de la part de grup com de la part individual.

D'aquesta última part hi haurà tres activitats d'avaluació individuals obligatòries amb pes proporcional a la dedicació lectiva. Cal assolir una nota mínima de 4 punts en cada una d'elles per tal que puguin tenir-se en compte per a l'avaluació individual global.

BIBLIOGRAFIA:

- Barón López, F.J. *Bioestadística: Métodos y Aplicaciones*. Universidad de Málaga. (www.bioestadistica.uma.es/libro/)
- Burns, N.; Grove, S. (2004). *Investigación en enfermería*. (pp 117-145, 3ª ed.). Madrid: Elsevier.
- Colton, T. (1979). *Estadística en Medicina*. Barcelona: Salvat.
- Domènech, J.M. (1991). *Métodos estadísticos en ciencias de la salud*. Barcelona: Signo.
- Norman i Streiner (1996). *Bioestadística*. Madrid: Mosby/Doyma.
- Pardell, H. i col. (2001). *Manual de Bioestadística*. 2ª ed. Barcelona: Masson.
- Polit, Hungler (1997). *Investigación científica en ciencias de la salud*. Santa Fe de Bogotá: McGraw Hill-Interamericana.
- Schwartz, D. (1988). *Métodos estadísticos para médicos y biólogos*. Barcelona: Herder.
- Sentís Vilalta, J.; Ascaso Terrén C.; Vallès Segalés A.; Canela Soler J. (1992). *Licenciatura. Bioestadística*. (2ª ed.) Barcelona: Ed. Científicas y Técnicas.
- Susan Milton, J. (1994). *Estadística para biología y ciencias de la salud*. (2ªed.) Madrid: McGraw Hill-Interamericana.
- Zaiats, V.; Calle, M.L. (2001). *Probabilitat i estadística: Exercicis II*. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Zaiats, V.; Calle, M.L.; Presas, R. (1998). *Probabilitat i estadística. Exercicis I*. Vic: Eumo Editorial.

Comunicació i Educació per a la Salut

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria principal de Comunicació i s'imparteix en la formació bàsica de Fisioteràpia. Es relaciona amb altres assignatures d'infermeria de primer curs i esdevindrà una part important d'assignatures dels següents cursos.

La Comunicació és clau en totes les accions dels professionals que treballen amb i per als éssers humans. Per això es considera bàsica en la formació de les professions sanitàries, com ho és Fisioteràpia, per desenvolupar una relació empàtica amb els usuaris, famílies i grups, i també com a eina d'Educació per a la Salut (EpS). El paper de l'EpS i de la Comunicació és significatiu en totes les esferes de l'atenció integral a les persones. És a dir, tant en la promoció de la salut, la prevenció de la malaltia, el tractament dels problemes de salut, la rehabilitació física i/o mental com en la reinserció social.

Objectius

- Comprendre la importància de la comunicació i la relació terapèutica en la professió sanitària.
- Comprendre la importància de la comunicació i l'EpS en la funció docent, en els diferents àmbits d'actuació professional
- Descriure models, tècniques i estratègies de Comunicació i d'EpS
- Aplicar els coneixements de la comunicació i de l'EpS per proposar actuacions pedagògiques adequades a les necessitats educacionals de les persones, grups i comunitat.
- Identificar intervencions de comunicació i EpS adaptades a l'individu, a la família, als grups socials i a la comunitat segons necessitats.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Utilitzar estratègies i habilitats que permetin una comunicació efectiva amb els pacients, les famílies i els grups socials, així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús d'habilitats interpersonals.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i desenvolupar la teoria de la comunicació i les habilitats interpersonals.
- Comprendre les teories de l'aprenentatge a aplicar en l'educació per la salut i en el propi procés d'aprenentatge al llarg de tota la vida.
- Identificar els factors que intervenen en el treball en equip i en situacions de lideratge.
- Promoure hàbits de vida saludables a través de l'educació per a la salut.

CONTINGUTS:

1. Mòdul: Comunicació humana
  1. Comunicació: teories i conceptes. Tipus de comunicació
  2. Bases de la comunicació social
  3. La comunicació verbal i no verbal
  4. Importància de l'observació i escolta
  5. Etapes del procés comunicatiu
  6. Estils de comunicació i assertivitat
  7. Orientacions pràctiques per una comunicació eficaç
2. Mòdul: Aspectes relacionals i la relació assistencial.
  1. Les relacions interpersonals
  2. La relació intrapersonal: autoconcepte i autoestima
  3. La comunicació en la relació assistencial
  4. Paper de les emocions en els professionals i usuaris
  5. L'entrevista clínica: context i generalitats
  6. La Relació d'ajuda, Counseling i assessorament
3. Mòdul: Professional de la salut i fonaments de l'Educació per a la Salut
  1. Antecedents de l'EpS. Professionals de la salut i EpS
  2. L'educació. Educació tradicional i progressiva. Educació Formal, No Formal i Informal
  3. Conceptes, àmbits (promoció, prevenció, recuperació), subjectes d'EpS i agents d'EpS; elements integrants d'EpS i objectius.
  4. Procés d'ensenyament-aprenentatge
  5. Context. Elements i condicionants (entorns específics)
  6. Models d'Educació per a la Salut
4. Mòdul: Planificació de l'Educació per a la Salut
  1. Pla, programa i/o projecte d'Educació per a la Salut: característiques generals i etapes del procés.
    1. Introducció, justificació
    2. Identificació i descripció del Grup Diana
    3. Diagnòstic educacional.
    4. Objectius pedagògics, continguts i activitats
    5. Mètodes i estratègies educatives
    6. Avaluació
  2. Models de planificació en EpS.
  3. Aplicació pràctica.

AVALUACIÓ:

- Avaluació continuada: exercicis, lectures, treballs, presentacions orals, assistència i participació a classe (50% de la nota final de l'assignatura).
- Prova o proves escrita/es sobre el temari (50% de la nota final de l'assignatura).

Ambdues parts cal aprovar-les de manera independent amb una puntuació igual o superior a 5 per tal d'obtenir la nota final de l'assignatura. Proves objectives per avaluar continguts teòrics i activitats per avaluar els continguts pràctics, de forma continuada.

Els criteris d'avaluació es concretaran a l'inici de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Abad A i col. *Salud pública y educación para la salud*. Barcelona: Masson, 2000.
- Clèries, X. *La comunicación. Una competencia esencial para los profesionales de la salud*. Barcelona: Elsevier/Masson, 2006.
- Contento, I. *Nutrition education: linking research, theory, and practice*. Jones and Bartlett Publishers, 2007.
- Green, W.H.; Simmons-Morton, B.E. *Educación para la salud*. Mèxic: Interamericana, 1988.
- Marqués, F.; Sáez, S.; Guayata, R. *Métodos y medios en promoción y educación para la salud*. Barcelona: UOC, 2004.
- Perea, R. (dir.) *Educación para la salud. Reto de nuestro tiempo*. Madrid: Díaz de Santos, 2004.
- Rochon, A. *Educación para la Salud. Guía práctica para realizar un proyecto*. Barcelona: Masson, 1990.
- Salleras L. *Educación sanitaria. Principios, métodos y aplicaciones*. 2a ed. Madrid: Díaz de Santos, 1993.
- Serrano, M.I. *La educación para la salud del siglo XXI; comunicación y salud*. Madrid: Díaz de Santos, 1998.

Els professors complementaran la bibliografia de cada tema.

Estudi del Cos Humà I

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura, juntament amb la d'Estudi del Cos Humà II, Cinesiologia i Sistema Nerviós, conformen la matèria d'Anatomia i proporcionen els coneixements sobre les estructures de l'organisme i la seva funcionalitat. Per al desenvolupament d'aquesta assignatura no es requereixen coneixements previs específics.

L'assignatura Estudi del Cos Humà I té com a objectiu principal que els estudiants siguin capaços de:

- Conèixer i entendre l'estructura i funció del cos humà.
- Tenir unes bases clares i fonamentals d'histologia i embriologia.
- Tenir unes bases d'immunologia i genètica.
- Conèixer les diferents parts de l'anatomia humana.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.

CONTINGUTS:

1. Embriologia
  1. Concepte i definició d'embriologia.
  2. Fecundació i fases a posteriori.
  3. Òrgans, aparells i sistemes embriològics.
  4. Sistemes embriològics: Circulatori, excretor, osteomuscular i nerviós.
  5. Somites.
  6. Alteracions en el desenvolupament embrionari. Etiologia.
2. Sang
  1. Generalitats anatòmiques de la sang.
  2. Funcions de la sang.
  3. Metabolisme del ferro.
  4. Hemostàsia.
  5. Grups sanguinis.
  6. Hematopoiesi.
3. Histologia
  1. Característiques generals de la cèl·lula. Membrana. Citoplasma. Nucli.

2. Teixits. Tipus i funcions. Característiques anatòmiques.
4. Sentits corporals
  1. Oïda. Anatomia i funcions.
  2. Ull. Anatomia i funcions.
  3. Pell i annexos. Anatomia i funcions.
  4. Gust i olfacte. Anatomia i funcions
5. Immunologia
  1. Estudi bàsic del concepte immunològic
6. Genètica
  1. Gens. Cromosomes. ADN.
  2. Herència. Lleis de Mendel.
  3. Principis bàsics de la genètica
7. Cardiovascular
  1. Generalitats anatòmiques.
  2. La bomba. Aspectes mecànics i elèctrics.
  3. Regulació de la circulació. Pressió i pols.
8. Respiratori
  1. Generalitats anatòmiques.
  2. Mecànica respiratòria.
  3. Intercanvi de gasos.
  4. Transport de gasos per la sang.
  5. Regulació de la respiració.

AVALUACIÓ:

Sistema d'avaluació:

Avaluació continuada i setmanal de les activitats dirigides, autònomes o en grups, ja siguin teòriques o pràctiques.

La nota final s'obtindrà dels següents paràmetres:

- 80% de l'examen final.
- 20% de l'avaluació continuada.

BIBLIOGRAFIA:

- Perlemuter, Léon. (1999). *Anatomo-fisiología*. Barcelona: Masson.
- Gilroy, Anne M. (2008). *Prometheus: Atlas de anatomía*. Buenos Aires: Médica Panamericana.
- Nguyen, S.H. (2007). *Manual de anatomía y fisiología humana*. Madrid: DAE.
- Agur, A.M.R. (1994). *Atlas de anatomía de Grant*. Madrid: Médica Panamericana.
- Moore, Keith L. (1993). *Anatomía com orientación clínica*. Madrid: Médica Panamericana.
- Tixa, Serge. (2006). *Atlas de anatomía palpatoria: investigación manual de superficie*. Amsterdam; Barcelona: Elsevier Masson.
- Moore, Keith L. (2009). *Fundamentos de anatomía: com orientación clínica*. Madrid: Wolters Kluwer.
- Thibodeau, Gary A. (2008). *Estructura del cuerpo humano*. Amsterdam; Barcelona: Elsevier.
- Tortosa, Gerard J. (2008). *Introducción al cuerpo humano: fundamentos de anatomía y fisiología*. Mèxic: Médica Panamericana.
- Lippert, Herbert. (2005). *Estructura y morfología del cuerpo humano*. Madrid: Marbán.
- Vigué, Jordi; Martín, Emilio. (2006). *Atlas del cuerpo humano: anatomía, histología, patologías*. Madrid: Difusión Avances de Enfermería.

Fonaments de la Professió I

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria de Fonaments i Valoració en Fisioteràpia i forma part de l'inici de la formació específica en Fisioteràpia. A Fonaments I l'estudiant ha d'integrar els principis bàsics de la professió, conèixer la seva evolució al llarg de la història i donar-ne les eines bàsiques.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Sensibilitat davant qüestions mediambientals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Fomentar la participació de l'usuari i la família en el seu procés de recuperació.
- Identificar el concepte, evolució i fonaments de la fisioteràpia en els seus aspectes científics i professionals.
- Comprendre la teoria general del funcionament, la discapacitat i salut i la seva classificació internacional, així com els models d'intervenció en fisioteràpia i la seva pràctica assistencial.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.
- Comprendre els factors relacionats amb la salut i els problemes relacionats amb la fisioteràpia en els àmbits de l'atenció primària, especialitzada i salut laboral.

CONTINGUTS:

1. Història, concepte i evolució de la Fisioteràpia
  1. Història antiga de la Fisioteràpia
    1. Etapes històriques de la medicina antiga
    2. Procediments de Fisioteràpia en la història antiga de la Medicina
  2. Història de la Fisioteràpia a Europa
    1. Orígens
    2. Desenvolupaments i consolidació
    3. Evolució de la formació i dels àmbits d'aplicació
  3. Història de la Fisioteràpia a Catalunya i a l'Estat espanyol
    1. Orígens
    2. Desenvolupaments i consolidació
    3. Evolució de la formació i dels àmbits d'aplicació
  4. Marc mundial actual de la Fisioteràpia. WCPT. Definició i evolució de la Fisioteràpia segons la WCPT
    1. Organització mundial de la Fisioteràpia: WCPT. Comitè Europeu de Fisioteràpia
    2. Evolució i definició de Fisioteràpia segons la WCPT
    3. Estàndards i normatives de Fisioteràpia segons la WCPT
  5. Marc de la Fisioteràpia a Catalunya i l'Estat espanyol. Definició de Fisioteràpia. Codis Deontològics de la Fisioteràpia.
    1. Organització de la Fisioteràpia a Catalunya i l'Estat espanyol: Col·legis Professionals i

- Associacions Professionals.
- 2. Codis Deontològics de Fisioteràpia.
- 2. Àmbits d'actuació de la Fisioteràpia i funcions del fisioterapeuta
  - 1. Àmbits d'exercici professional de la Fisioteràpia
    - 1. Assistencials
    - 2. Docents
    - 3. Investigadors
  - 2. Funcions del fisioterapeuta
    - 1. Assistencials
    - 2. Docents
    - 3. Investigadora
- 3. Procediments terapèutics: Tècniques generals i tècniques específiques
  - 1. Fonaments terapèutics: Els fissions
  - 2. Tècniques Generals
  - 3. Tècniques Específiques
- 4. Procés d'atenció en Fisioteràpia. Models d'atenció. Bases teòriques i desenvolupament
  - 1. Procés d'atenció a la persona malalta
  - 2. Intervenció de la Fisioteràpia en el procés d'atenció
  - 3. Models d'atenció en Fisioteràpia
- 5. Història clínica de Fisioteràpia. Sistemes d'informació.
  - 1. Concepte d'història clínica
  - 2. Introducció a la semiologia
  - 3. Història clínica en Fisioteràpia
    - 1. Estructura, apartats i sistemes d'informació
    - 2. Models d'història clínica de Fisioteràpia
  - 4. Sistemes d'informació
    - 1. Codificació
    - 2. Sistemes informàtics
- 6. Concepte de deficiència, discapacitat i minusvalidesa
  - 1. Origen i definició segons l'OMS
  - 2. Classificació Internacional de la Funcionalitat
- 7. Concepte de diagnòstic en Fisioteràpia
  - 1. Definició de diagnòstic en Fisioteràpia
  - 2. Procediment R.O.M.- P
- 8. Instruments de valoració de les deficiències, discapacitats i minusvalideses
  - 1. Instruments de valoració de les deficiències
    - 1. Grau de fiabilitat dels instruments
  - 2. Tests de valoració de les discapacitats
    - 1. Grau de fiabilitat del tests
  - 3. Valoració del handicap (minusvalidesa)
    - 1. Adaptació a l'entorn
    - 2. Barreres arquitectòniques

AVALUACIÓ:

- Examen escrit amb preguntes curtes, de resposta múltiple o de resposta verdadera o falsa, que equival al 50% de la nota.
- Presentació oral dels treball realitzats en grups reduïts amb utilització de sistemes multimedia que equival al 30% de la nota.
- Presentació d'activitats proposades a classe que equival a un 20% de la nota.

BIBLIOGRAFIA:

- Doreen; Bauer (1994). *Rehabilitación: enfoque integral. Principios básicos*. Barcelona: Masson-Salvat.
- Genot; Neiger (1988). Leroy; Dufourt; Péninou; Dupré; Pierron. *Kinesioterapia I, II, III, IV*. Madrid: Médica Panamericana.
- Igual Camacho, Celedonia (1996). *Fisioterapia general: kinesioterapia*. Madrid: Síntesis.
- Kapandji (1997). *Cuadernos de fisiología articular*. 5a ed. Madrid: Médica Panamericana.
- Gallego, Tomás (2007). *Bases teóricas y fundamentos de la fisioterapia*. Madrid: Médica Panamericana.
- Alcántara, Serafina (1995). *Fundamentos de fisioterapia*. Madrid: Síntesis.

Bioètica

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Els objectius de l'assignatura de bioètica pretenen que l'estudiant:

- Compregui el sentit i l'abast de la reflexió ètica en l'àmbit de la fisioteràpia.
- Conegui i assumeixi els valors i actituds que configuren la professió de fisioteràpia i les disposicions pròpies del seu codi deontològic.
- Identifiqui i analitzi qüestions ètiques que es plantegen en la seva professió i aprengui a donar-hi respostes fonamentades.
- S'iniciï en el coneixement dels criteris ètics i metodologies que s'utilitzen en bioètica per a prendre decisions.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Utilitzar estratègies i habilitats que permetin una comunicació efectiva amb els pacients, les famílies i els grups socials, així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús d'habilitats interpersonals.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i desenvolupar la teoria de la comunicació i les habilitats interpersonals.
- Comprendre les teories de l'aprenentatge a aplicar en l'educació per la salut i en el propi procés d'aprenentatge al llarg de tota la vida.
- Identificar els factors que intervenen en el treball en equip i en situacions de lideratge.
- Promoure hàbits de vida saludables a través de l'educació per a la salut.

CONTINGUTS:

1. Antropologia
  1. L'home un ésser pluridimensional i plurirelacional.
  2. La dimensió ètica de la persona humana.
  3. La dignitat humana.
2. Ètica
  1. Moral i ètica.
  2. Les dues dimensions de la vida moral.
  3. Teories ètiques.
3. Deontologia
  1. Deontologia i codis deontològics.

2. Els deures professionals i l'excel·lència professional.
3. Presentació i anàlisi d'alguns codis deontològics de l'àmbit sanitari.
4. Bioètica
  1. Naturalesa i objectius de la bioètica.
  2. Criteris i metodologies per a prendre decisions.
  3. Comitès de bioètica.
5. Biodret
  1. Concepte de biodret.
  2. Relacions entre ètica i dret.
  3. Responsabilitat jurídica dels professionals de la salut.
  4. Aspectes a tenir en compte en la política legislativa en l'àmbit de les ciències de la salut.
6. Drets humans
  1. Concepte i fonaments dels drets humans.
  2. Les tres generacions de drets humans.
  3. La protecció dels drets humans.
7. Drets i deures dels ciutadans en relació a la salut i l'atenció sanitària
  1. El malalt subjecte de drets i deures.
  2. Cartes de drets i deures dels ciutadans en relació a la salut i l'atenció sanitària.
8. Final de la vida
  1. Morir avui.
  2. Aspectes ètics de les intervencions en el final de la vida: obstinació terapèutica, eutanàsia, suïcidi assistit i cures paliatives.
  3. Documents de voluntats anticipades.
9. Inici de la vida
  1. Estatut epistemològic de l'embrió.
  2. Aspectes ètics i legals en l'inici de la vida.
10. Dret a la informació i el consentiment informat
  1. Dret a la informació i consentiment informat: fonamentació ètica.
  2. El consentiment informat: un procés.
  3. Excepcions.
  4. Els formularis de consentiment informat.
11. Intimitat i confidencialitat
  1. Intimitat i confidencialitat: concepte i fonamentació ètica
  2. Regulació ètica i jurídica.
  3. Excepcions.
  4. Dificultats actuals en la protecció de la intimitat i la confidencialitat.
12. Investigació amb éssers humans
  1. Problemes ètics a l'entorn de la investigació amb éssers humans.
  2. Criteris ètics per a la investigació.
  3. La investigació amb animals: el debat sobre els drets dels animals.
13. Ètica ambiental o ecoètica
  1. Els grans problemes medioambientals.
  2. Diversitat d'ètiques ambientals.
  3. Algunes propostes normatives.

AVALUACIÓ:

Contínua (30%): Lectura de textos, resolució de casos pràctics, seminaris.

Final (70%): Prova escrita sobre els continguts del temari.

BIBLIOGRAFIA:

- Beauchamp, T.L.; Childress, J.F. (1999). *Principios de ética biomédica*. Barcelona: Masson.
- Camps, V. (2005). *La voluntad de vivir*. Barcelona: Ariel.
- Couceiro, A. (Ed.) (1999). *Bioética para clínicos*. Madrid: Triacastela.
- Cortina, A. (1996). *El quehacer ético*. Madrid: Santillana.
- Gracia, D. (2007). *Fundamentos de bioética*. Madrid: Triacastela.
- Gracia, D. (2007). *Procedimientos de decisión en ética clínica*. Madrid: Triacastela.
- Gracia, D. (2004). *Como los arqueros al blanco*. Madrid: Triacastela.
- Gracia, D.; Júdez, J. (eds.) (2004). *Ética en la práctica clínica*. Madrid: Triacastela.
- Jonson, A. (2005). *Ética clínica*. Barcelona: Ariel.
- Rodríguez, J.M. (2008). *Ética y derechos humanos en la era biotecnológica*. Madrid: Dykinson.
- Simón, P. (2000). *El consentimiento informado*. Madrid: Triacastela.
- Torralba, F. (1998). *Antropología del cuidar*. Barcelona: Fundación Mapfre Medicina – IBB.

Cultura, Societat i Salut

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura té com a objectius donar a conèixer l'ésser humà en l'àmbit de la salut, la malaltia i l'atenció. L'antropologia de la medicina i el concepte de cultura relacionen el que es refereix a les creences, valors, símbols i estils de vida d'un grup, que són apresos, practicats i transmesos de generació en generació. Un aspecte bàsic i essencial de l'ensenyament, es capacitar per a la reflexió dels sistemes d'organització social, de grups, famílies, comunitats i sistemes de cura de diferents realitats culturals.

L'objectiu bàsic del curs consisteix a analitzar els continguts teòrics i/o metodològics que l'antropologia de la salut ha desenvolupat en l'estudi sociocultural dels processos de salut/malaltia/atenció, que apropi l'alumne a la comprensió i desenvolupi l'adquisició d'eines i competències de diferents representacions culturals dels grups, per donar resposta a les necessitats plantejades en el context social i pluricultural.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Conèixer i comprendre la interacció dels aspectes socioculturals en el manteniment de la salut o en l'aparició de la malaltia.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús d'habilitats interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Habilitat per treballar en un context internacional.
- Capacitat per aprendre.
- Comprensió de les cultures i els costums d'altres països.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

CONTINGUTS:

Mòdul 1: Introducció a l'antropologia general. Conceptes de grup, de família, de estructura social i estatus.

1. Conceptes de cultura, aculturació, etnocentrisme, perspectiva èmic-ètic

2. La història de l'antropologia de la medicina els seus inicis i relacions amb la medicina biomèdica. La medicina com una ciència social.

3. L'antropologia de la medicina, coneixements teòrics: Els camps d'estudi de l'antropologia mèdica. Tradicions teòriques en Antropologia de la Salut. Medicina tradicional, corrents teòrics.

4. Conceptes teòrics d'investigació de l'antropologia o models explicatius

Mòdul 2: La construcció i la dimensió sociocultural del patiment.

1. Malaltia i la seva interpretació. Els processos de cura. Els dispositius de cura i el cuidatge com a processos culturals

2. Factors que influeixen en els processos de salut/malaltia i atenció/marginació

3. Els estudis i coneixements de sistemes culturals: creences, valors i normes socials, de cura

4. Models de pràctiques i la seva relació amb canvis sociopolítics, econòmics i de valors: Contribució de l'antropologia a la Infermeria

Mòdul 3: Bases de coneixement de metodologies

1. Bases d'investigació en equips multidisciplinaris: Objectius de la metodologia qualitativa.

2. Coneixement d'experiències en el treball de camp

3. Experiències pràctiques en un projecte de recerca

Mòdul 4: Els estudis i coneixements de sistemes de cura en societats africanes

1. Sistemes tradicionals dels pobles
2. Sistemes tradicionals i sincretismes
3. Altres sistemes de cura: Conceptes

Mòdul 5: Salut i Pluralisme mèdic - migracions

1. L'antropologia mèdica en els estudis de les migracions

2. Diversitat cultural i salut. Aspectes culturals i la seva influència a la salut i malaltia. Diferències en els processos i representacions de salut i malaltia

3. Els itineraris terapèutics: estudi de cas. Observació participant explicació i seminari
4. Formació dins dels estudis sanitaris: societats pluriculturals (taller)

Mòdul 6: Les xarxes sociosanitàries de suport des d'una perspectiva global

1. La societat civil i processos de salut i malaltia. Recorreguts o itineraris terapèutics, exemple (estudi de cas)

Mòdul 7: Canvis i adaptacions del Sistema Sanitari: La dualitat de sistemes mèdics. Medicina oficial i medicina folk

1. Problemàtiques existents en l'atenció: Interaccions-comunicació
2. Estratègies d'atenció dins dels serveis: programes i protocols, professionals
3. Noves teràpies nous models o implementació d'estratègies de cura

AVALUACIÓ:

- Avaluació bibliografia, fitxes de lectura com a treball pràctic (20% de la nota final de l'assignatura)
- Seminaris participatius: aportacions dels estudiants (15% de la nota final de l'assignatura)
- Tallers pràctics adquisició de competències (10% de la nota final de l'assignatura)
- 1a prova teòrica escrita/ de continguts 25%
- 2a prova teòrica escrita/avaluació de l'assaig escrit que l'estudiant presenta a final de curs (30% de la nota final de l'assignatura)

S'avaluen els següents aspectes relacionats amb les competències adquirides al llarg del semestre:

- Capacitat d'argumentació teòrica de la documentació bibliogràfica
- Capacitat de discussió i síntesi sobre els autors
- Adquisició de les competències dirigides a l'atenció de la diversitat
- L'adquisició de reflexió i coneixement d'un cas pràctic o d'una situació
- Capacitat de comprendre l'alteritat i d'assolir una atenció pluralista

BIBLIOGRAFIA:

- Comelles, J.M.; Martínez, A. (1993) *Enfermedad, cultura i sociedad*. Madrid: Eudema Antropologia
- Fresquet Febrer, J.L. (2006) *Salut, Malaltia i Cultura*. València: UV.
- Laplantine François (1999) *Antropología de la Enfermedad*. Buenos Aires: Del Sol.
- Mallart i Guimerà, Ll. (2000) *Okupes a IÀfrica*. Barcelona: La Campana.
- Mallart i Guimerà, Ll. (1992) *Sóc fill dels Evuzok*, 1° ed. Barcelona: La Campana.
- *Martínez Hernaéz, Ángel (2008) *Antropología Médica, Teorías sobre la cultura, el poder y la enfermedad*.
- Moreno Preciado, M. (2008) *El cuidado del otro*. Barcelona: Bellaterra.
- Sontag, Susan (1997) *La malaltia com a metàfora*, Barcelona: Empúries.

* Les lectures marcades les treballaran els alumnes, es presentaran en fitxes i es discutiran en els seminaris

- *Lesley Lowes; Ian Hulatt (2005) *Involving Service Users in Health and Social Care Researched*. London: Routledge
- *Mallart i Guimerà, L. (comp.) (1993) *Ser hombre, ser alguien. Ritos e iniciaciones en el Sur del Camerun*. Barcelona: UAB
- *Menéndez, E.L. (2002) *La parte negada de la cultura*. Barcelona: Bellaterra.
- *Claude Lévi-Strauss, (1984) *La mirada distante*. Barcelona: Vergara.
- Mallart i Guimerà, Ll. (2000) *Okupes a IÀfrica*. Barcelona: La Campana.
- Michel Kenny; Jesús de Miguel (comp.) (1980) *La antropología médica en España*, Barcelona: Anagrama.

Les lectures marcades per als seminaris poden estar subjectes a algun canvi en funció de una temàtica d'interès recent o actual en el procés de salut/malaltia

Estudi del Cos Humà II

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura, juntament amb la d'Estudi del Cos Humà I, i Cinesiologia i Sistema nerviós, conformen la matèria d'Anatomia i proporcionen els coneixements sobre les estructures de l'organisme i la seva funcionalitat.

Per al desenvolupament d'aquesta assignatura no es requereixen coneixements previs específics.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.

CONTINGUTS:

1. Locomotor
  1. Teixit ossi. Generalitats. Classificació.
  2. L'articulació. Generalitats. Classificació.
  3. El múscul. Generalitats. Classificació.
  4. La cintura escapular. Estructura òssia i articular. Músculs de la cintura escapular.
  5. L'extremitat superior. Estructura òssia i articular. Musculatura de l'extremitat superior.
  6. La cintura pelviana. Estructura òssia i articular. Musculatura pèlvica.
  7. L'extremitat inferior. Estructura òssia i articular. Musculatura de l'extremitat inferior.
  8. El tronc. Estructura òssia i articular del raquis. La caixa toràctica. Musculatura del tronc i abdominal.
  9. El cap. Estructura òssia i articular. Musculatura
2. Renal
  1. Generalitats anatòmiques.
  2. Funcions del ronyó.
  3. Mecanismes de filtració, reabsorció i secreció en la formació de l'orina.
  4. Activitat osmòtica del ronyó.
  5. Funcions del ronyó en la regulació de l'equilibri àcid-base.
  6. La micció.
3. Genital
  1. Generalitats anatòmiques de l'aparell genital masculí.
  2. Funcions de l'aparell genital masculí.
  3. Generalitats anatòmiques de l'aparell genital femení.
  4. Funcions de l'aparell genital femení.

5. Glàndules mamàries.
4. Digestiu
  1. Generalitats anatòmiques.
  2. Coordinació fisiològica de les activitats de l'aparell digestiu.
  3. Masticació. Deglució. Motilitat de la boca i esòfag.
  4. Digestió salival. Funcions de la saliva i regulació secretora.
  5. Característiques funcionals de la digestió gàstrica.
  6. Característiques funcionals de la digestió intestinal.
  7. Estructura funcional del fetge i vesícula biliar.
  8. El pàncreas en la digestió.
  9. Trànsit i absorció intestinal. Defecació.
5. Hormones
  1. Principis fonamentals d'endocrinologia. Hormones.
  2. Hipòfisi. Adenohipòfisi. Neurohipòfisi.
  3. Tiroides. Anatomia i funcions.
  4. Glàndules suprarrenals. Anatomia i hormones.
  5. Pàncreas. Anatomia i hormones.
  6. Gònades masculines. Anatomia i hormones.
  7. Gònades masculines. Anatomia i hormones.
  8. Gònades femenines. Anatomia i hormones.
6. Homeostasi
  1. Medi intern. Líquids i compartiments de l'organisme. Homeostasi.
  2. Electròlits.
  3. Aigua i osmolaritat dels líquids de l'organisme.
  4. Regulació de l'equilibri àcid-base.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada i setmanal de les activitats dirigides, autònomes o en grups, ja siguin teòriques o pràctiques.

La nota final s'obtindrà dels següents paràmetres:

- 80% de l'examen final.
- 20% de l'avaluació continuada

BIBLIOGRAFIA:

- Perlemuter, Léon. (1999). *Anatomo-fisiología*. Barcelona: Masson.
- Gilroy, Anne M. (2008). *Prometheus: Atlas de anatomía*. Buenos Aires: Médica Panamericana.
- Nguyen, S.H. (2007). *Manual de anatomía y fisiología humana*. Madrid: DAE.
- Agur, A.M.R. (1994). *Atlas de anatomía de Grant*. Madrid: Médica Panamericana.
- Moore, Keith L. (1993). *Anatomía com orientación clínica*. Madrid: Médica Panamericana.
- Tixa, Serge. (2006). *Atlas de anatomía palpatoria: investigación manual de superficie*. Amsterdam; Barcelona: Elsevier Masson.
- Moore, Keith L. (2009). *Fundamentos de anatomía: com orientación clínica*. Madrid: Wolters Kluwer.
- Thibodeau, Gary A. (2008). *Estructura del cuerpo humano*. Amsterdam; Barcelona: Elsevier.
- Tortosa, Gerard J. (2008). *Introducción al cuerpo humano: fundamentos de anatomía y fisiología*. Mèxic: Médica Panamericana.
- Lippert, Herbert. (2005). *Estructura y morfología del cuerpo humano*. Madrid: Marbán.
- Vigué, Jordi; Martín, Emilio. (2006). *Atlas del cuerpo humano: anatomía, histología, patologías*. Madrid: Difusión Avances de Enfermería.

Fonaments de la Professió II

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria de Fonaments i Valoració en Fisioteràpia, i forma part de l'inici de la formació específica en Fisioteràpia. A Fonaments II l'estudiant té el primer nivell d'aprenentatge de les habilitats manuals d'un fisioterapeuta, en el marc de la identificació de les estructures musculars i esquelètiques bàsiques de les extremitats, tronc i pelvis.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Reconèixer les situacions de risc vital i saber executar maniobres de suport bàsic i avançat.

CONTINGUTS:

1. Palpació d'estructures anatòmiques
  1. Morfologia. Relació. Funcionalitat.
    1. Plans i eixos
2. Palpació d'extremitat superior
  1. Palpació òssia
  2. Palpació parts toves
3. Palpació d'extremitat inferior
  1. Palpació òssia
  2. Palpació parts toves
4. Palpació del tronc i pelvis
  1. Palpació òssia
  2. Palpació parts toves
5. Mobilitzacions articulars
  1. Definició, principis i marc teòric del moviment passiu.
  2. Definició de presa, contrapresa i acció de la mobilització
  3. Principis d'ergonomia del fisioterapeuta durant la mobilització
6. Mobilitzacions passives simples i combinades d'extremitat superior
  1. Mobilitzacions simples d'espatlla, colze i canell
  2. Mobilitzacions combinades d'ES
7. Mobilitzacions passives simples i combinades d'extremitat inferior
  1. Mobilitzacions simples maluc, genoll i turmell
  2. Mobilitzacions combinades d'EI
8. Principi de prevenció d'infeccions
  1. Definició d'infecció
  2. Processos infecciosos més freqüents en l'àmbit de la Fisioteràpia

3. Prevenció
9. Conceptes bàsics de reanimació cardiorespiratòria
  1. Respiració assistida i massatge cardíac

AVALUACIÓ:

- **Avaluació continuada**

1. **Avaluació del procés d'aprenentatge**

1. Portafolis de l'alumne que recull la presentació de les fitxes de reconeixement palpatori que equival a un 20% de la qualificació global.
2. Demostració pràctica de reconeixement palpatori d'una estructura anatòmica, al llarg de l'assignatura que equival al 10% de la nota.

2. **Avaluació de resultats d'aprenentatge**

1. Prova de reconeixement palpatori de tres estructures, una per cada segment corporal estudiat, que equival a un 30% de la qualificació global
2. Prova escrita dels continguts teòrics que equival al 40% de la qualificació global

Si no es compleix **un mínim del 80% d'assistència a les classes pràctiques**, l'avaluació continuada es considera no superada, i per tant, suspesa

L'avaluació continuada és el resultat d'aquests dos processos d'avaluació

- **Avaluació en forma de prova**

Els alumnes que no superin el procés d'avaluació continuada per impossibilitat d'assistència a classe de manera justificada, podran presentar-se a una avaluació final, que consisteix en un examen teòric, un examen pràctic i en la presentació del portafoli de l'assignatura com a condició indispensable per poder realitzar la prova.

L'examen teòric val el 40% de la nota final i l'examen pràctic el 60 % de la nota final.

BIBLIOGRAFIA:

- Kapandji (1997). *Cuadernos de fisiología articular*. 5a ed. Madrid: Médica Panamericana.
- Tixa, Serge (2007). *Atlas de anatomía palpatoria: investigación manual de superficie*. Barcelona: Elsevier Masson.
- Drake, Richard (2005). *Anatomía de Gray para estudiantes*. Madrid: Elsevier

Psicologia Evolutiva i de la Salut

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pretén donar a conèixer els continguts essencials de la psicologia evolutiva i de la salut, així com la seva aplicació a la pràctica professional. Es considera de fonamental importància en la formació bàsica dels professionals de la salut.

Objectius:

- Conèixer els esdeveniments fonamentals en relació a la història i actualitat de la disciplina.
- Adquirir el coneixement dels aspectes psicològics del desenvolupament humà al llarg del cicle vital.
- Conèixer les diferents corrents i models actuals de la psicologia.
- Identificar la importància de les situacions crítiques de pèrdua i processos de dol normal i patològic, així com la diversitat de les respostes davant de la salut /malaltia.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Conèixer i comprendre els processos de desenvolupament evolutiu des d'una perspectiva psicològica i de cicle vital.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per aprendre.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar els factors psicològics i socials que influeixen en l'estat de salut o malaltia de les persones, famílies i comunitat.
- Comprendre els aspectes psicològics en la relació fisioterapeuta-pacient.

CONTINGUTS:

1. Mòdul: Introducció a la psicologia
  1. Epistemologia de la psicologia.
  2. La psicologia de la salut i els seus àmbits d'actuació
  3. Els factors psicosocials que intervenen en el procés salut-malaltia
  4. La salut mental: diferents concepcions
  5. L'aportació de la psicologia a la situacions crítiques, conflicte i dol
2. Mòdul: Els marcs teòrics
  1. Conductisme
    1. Principals autors.
    2. Bases teòriques

3. Models d'intervenció
2. Cognitivisme
  1. Principals autors
  2. Bases teòriques
  3. Models d'intervenció
3. Humanisme
  1. Principals autors
  2. Bases teòriques
  3. Models d'intervenció
4. Psicoanàlisi
  1. Principals autors
  2. Bases teòriques
  3. Models d'intervenció
3. Mòdul: Psicologia Evolutiva: Característiques psicològiques del desenvolupament al llarg del cicle vital (intel·ligència, psicomotricitat, llenguatge, relacional i social).
  1. De la concepció al naixement.
  2. Primera infància. Primer any de vida
  3. Primera infància. Segon any de vida.
  4. Els anys preescolars.
  5. La infància intermèdia.
  6. Adolescència.
  7. Maduresa.
  8. Vellesa.

AVALUACIÓ:

Sistema d'avaluació

- 30% Avaluació continuada: treballs, comentaris clínics, lectures obligatòries.
- 70% Prova escrita sobre el contingut del temari.

BIBLIOGRAFIA:

- Bergeret, J. *Psicología patológica*. Barcelona: Toray-Masson, 1977.
- Bermejo, J.C. *Apuntes de relación de ayuda*. Madrid: Cuadernos del Centro de Humanización de la Salud, 1996.
- Chaplin, J.; Krawiwc, T.S. *Psicología: Sistemas y teorías*. Mèxic: Nueva colección Interamericana.
- Latoores, J.M. *Ciencias psicosociales aplicadas*. Madrid: Síntesis, 1995.
- Liberman, R. *Iniciación al análisis y terapia de la conducta*. Barcelona: Fontanella.
- Mira, V.; Ruiz, P.; Gallano, C. *Conceptos freudianos*. Síntesis, 2005.
- Morrison, V.; Bennet, P. *Psicología de la salud*. Pearson.
- Nasio, J.D. *El placer de leer a Freud*. Barcelona: Gedisa.
- Osterrieth, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata.
- Battro, A. *El pensamiento de Jean Piaget*. Emecé.
- Rogers, C.R. *Psicología centrada en el cliente*. Barcelons: Paidós, 1982.
- Rogers, C.R. *El camino del ser*. Barcelona: Kairós.
- Scheneider, P.B. *Psicología aplicada a la práctica médica*. Barcelona: Paidós.
- Triado, C. *Psicología Evolutiva*. Vic: Eumo Editorial.
- Tubert, S. *Sigmund Freud*. EDAF 2000.
- Whaley, D.; Malott, R. *Psicología del comportamiento*. Barcelona: Fontanella.

Salut Pública

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria principal de Salut Pública, Educació, Gestió i Administració de Serveis. S'imparteix en la iniciació de la formació bàsica de Fisioteràpia i es relaciona amb altres assignatures de primer curs i següents.

En l'assignatura de Salut Pública es pretén que l'estudiant conegui i compregui les bases conceptuals de la Salut Pública i les àrees de coneixement necessàries per al seu desenvolupament i gestió.

Per cursar aquesta assignatura no cal cap requisit previ.

Actualment la Salut Pública pren una posició predominant en els estudis de Fisioteràpia per la seva implicació per fomentar estils de vida saludables. Seguint les directrius marcades per l'OMS, els fisioterapeutes participen en els equips multidisciplinaris d'Atenció Primària creant i executant programes de promoció de la salut i de prevenció de malalties i lesions. D'altra banda, el seu àmbit d'actuació s'estén fins al món laboral i escolar, entre altres, aportant els seus coneixements per millorar la qualitat de vida dels diversos grups de població.

Objectius de l'assignatura:

L'assignatura de Salut Pública té com a objectius que l'estudiant sigui capaç de:

- Comprendre la salut com un concepte ampli i la seva implicació en l'atenció sanitària
- Comprendre la Salut Pública i les seves accions dirigides a la salut de la població
- Definir el Sistema Sanitari Espanyol i la seva organització, i compararlo amb altres models
- Relacionar els factors i els problemes de l'entorn amb el procés salut malaltia i l'atenció terapèutica.
- Reconèixer les utilitats de l'epidemiologia, la demografia i la microbiologia pròpies de la Salut Pública en l'àmbit d'actuació de la Fisioteràpia
- Conèixer els aspectes jurídics generals relacionats amb l'atenció sanitària

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per aprendre.
- Sensibilitat davant qüestions mediambientals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els conceptes fonamentals de la salut i la funció que realitza el fisioterapeuta en el sistema sanitari.
- Comprendre els factors relacionats amb la salut i els problemes relacionats amb la fisioteràpia en els àmbits de l'atenció primària, especialitzada i salut laboral.
- Conèixer el sistema sanitari espanyol.

CONTINGUTS:

1. Mòdul: Salut i els seus determinants.
  1. Salut i malaltia. Concepte i definicions
  2. Evolució i enfocaments. Procés salut-malaltia
  3. Determinants del procés salut-malaltia
  4. Estil de vida i biologia humana.
  5. Origen, evolució i transmissió de la malaltia
2. Mòdul: Atenció Sanitària
  1. Atenció de salut. Modalitats d'atenció sanitària
  2. Salut Pública i Salut comunitària : conceptes i evolució.
  3. Atenció Primària de Salut: filosofia i fonaments
  4. Promoció de la salut. Participació Comunitària
  5. Prevenció de la malaltia. Nivells. Vacunació
3. Mòdul: El Medi ambient i la Salut
  1. Coneixement dels factors del medi ambient i la seva influència en la salut de la població
    1. L'atmosfera, l'aigua, el sol, i els seus contaminants.
    2. Contaminació per residus sòlids (gestió dels residus sanitaris).
    3. Contaminació física: per radiacions, per soroll.
  2. Microbiologia bàsica
    1. Característiques generals: virus, bacteris, protozous, fongs i helmints
    2. Interaccions microbianes amb els humans
    3. Malalties transmissibles
4. Mòdul: Estudi de les poblacions i els seus problemes de salut: Mesures en Salut Pública i fonts d'informació.
  1. Demografia
    1. Conceptes demogràfics bàsics.
    2. Estructura de la població.
    3. Dinàmica de la població.
    4. Tendències demogràfiques.
  2. Epidemiologia
    1. Conceptes i usos de l'epidemiologia
    2. Mesures de freqüència de la malaltia: prevalença i incidència
    3. Disseny d'estudis epidemiològics
    4. Cribratges
    5. Vigilància epidemiològica
5. Mòdul: Aspectes Jurídics relacionats amb la professió
  1. La relació jurídica amb l'usuari.
  2. Norma jurídica: concepte, vigència i publicitat
  3. El dret civil: la persona humana
  4. El dret penal: concepte general. Delictes sobre responsabilitat
  5. Llei d'Ordenació de les Professions Sanitàries (LOPS)
6. Mòdul: Organització i legislació sanitària
  1. Sistema Sanitari i Models.
  2. Sistema sanitari espanyol i Llei General de Sanitat.
  3. Sistema sanitari català i Llei d'Ordenació Sanitària. Altres CCAA
  4. O.M.S i altres organismes internacionals.

AVALUACIÓ:

Continuada i final.

- Avaluació continuada: exercicis, lectures, treballs, presentacions orals, assistència i participació a classe (40% de la nota final de l'assignatura).
- Prova o proves escrita/es sobre el temari (60% de la nota final de l'assignatura).
- Totes les parts cal aprovar-les de manera independent amb una puntuació igual o superior a 5 per tal d'obtenir la nota final de l'assignatura.

Els criteris d'avaluació es concretaran a l'inici de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Ashton, J; Seymour, H. (1990), *La nueva Salud Pública*. Barcelona: Masson
- Ahlbom, A.; Nonell, S. (1987) *Fundamentos de Epidemiología*. Madrid: Siglo XX.
- Fernández, E. (1998), *Internet i Salud Pública*. Rev. Gaceta Sanitaria 1998; 12:176-181
- Frías Osuna, A. (2000), *Salud Pública y educación para la salud*. Barcelona: Masson.
- Generalitat de Catalunya. (1990). *Llei d'Ordenació Sanitària de Catalunya*. Barcelona: Departament de Sanitat i Seguretat Social.
- Hernández Aguado Ildfonso (2005) *Manual de epidemiología y salud pública para licenciaturas y diplomatura en ciencias de la salud*. Madrid: Médica Panamericana.
- Jenicek, M.; Cléroux R. (1990) *Epidemiología. Principios. Técnicas. Aplicaciones*. Barcelona: Salvat.
- Jiménez Orantes, M. (1993) *Legislación / Derecho sanitario. Introducción al derecho*. Barcelona: Jims.
- *Ley General de Sanidad*. BOE núm,102 pag. 15215 29/4/86)
- Martín Zurro, A.; Cano, J.F.(1999) *Atención Primaria: conceptos, organización y práctica clínica*. 4a ed. Madrid: Hancourt-Brace
- Piedrola Gil, et. al. (1991), *Medicina Preventiva y Salud Pública*. 9ª ed. Barcelona: Masson-Salvat.
- Ministerio de Sanidad i consumo <http://www.msc.es>
- Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya <http://www.gencat/salut>
- OMS <http://www.who.org>

Els professors afegiran bibliografia específica i altres fonts de documentació per a cada tema.

ASSIGNATURES DE SEGON CURS

Cinesiologia i Sistema Nerviós

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

- Objectius dels continguts de Cinesiologia: proporcionar a l'alumnat els coneixements teòrics i pràctics sobre els moviments del cos humà, en base als principis biomecànics.
- Objectius dels continguts del Sistema nerviós: adquirir els coneixements d'anatomia, fisiologia i fisiopatologia del sistema nerviós.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.

CONTINGUTS:

Cinesiologia:

1. Generalitats sobre cinesiologia
  1. Introducció a la biomecànica
  2. Moviments articulars, accions musculars i cadenes cinètiques
2. Comportament biomecànic dels teixits corporals
  1. Biomecànica del teixit ossi
  2. Biomecànica del teixit articular
  3. Biomecànica del teixit muscular
  4. Biomecànica del teixit nerviós perifèric
3. Cinesiologia de l'extremitat superior
  1. Espatlla – colze
  2. Canell - mà
4. Cinesiologia de l'extremitat inferior
  1. Maluc
  2. Genoll
  3. Turmell i peu

5. Cinesiologia de la columna vertebral
  1. Columna cervical – dorsal
  2. Columna lumbar
6. La postura humana
  1. Anàlisi de la postura fisiològica
  2. Postures patològiques
7. La marxa humana
  1. Cicle de marxa
  2. Marxes patològiques

Sistema nerviós:

1. Estructures protectores del sistema nerviós central
  1. Crani
  2. Columna vertebral
  3. Meninges
  4. Líquid cefaloraquídi
2. Medul·la espinal
  1. Anatomia microscòpica. Estructura externa
  2. Anatomia microscòpica. Principals vies ascendents i descendents
3. Tronc de l'encèfal
  1. Anatomia macro i microscòpica.
  2. Nuclis dels parells cranials i del tronc de l'encèfal.
  3. Vies nervioses
4. Cerebel
  1. Anatomia macro i microscòpica.
  2. Còrtex
  3. Nuclis
  4. Vies cerebel·loses
5. Cervell
  1. Anatomia macro i microscòpica
  2. Còrtex cerebral
  3. Tractes cerebrals
  4. Nuclis de la base
  5. Diencèfal.
  6. Sistema neuroendocrí
6. Sistema vascular del sistema nerviós central
7. Sistema nerviós autònom o vegetatiu
  1. Vies simpàtiques i parasimpàtiques
  2. Funcions autònomes.
  3. Reflexos neurovegetatius
8. Sistema nerviós perifèric
  1. Estructura i organització dels nervis raquidis
  2. Plexes cervical, braquial i lumbosacre
  3. Dermatoma
  4. Miotoma
9. Vies neuronals de la visió
10. Transmissió nerviosa
  1. Potencial de membrana i d'acció
  2. La sinapsi
  3. Neurotransmissors
11. Transmissió neuromuscular
  1. Placa motora
  2. Unitat motora

3. To muscular.
4. Arc reflex.

AVALUACIÓ:

Cinesiologia:

- Avaluació continuada de les activitats dirigides, autònomes o en grups, ja siguin teòriques o pràctiques.

La nota final s'obindrà dels següents paràmetres: 70% Examen final. 30% Seminaris.

Sistema nerviós:

- Examen final escrit. Avaluació continuada dels treballs personals proposats periòdicament.

La nota final de l'assignatura serà la mitjana de la nota de cinesiologia i sistema nerviós, cadascuna amb un pes proporcional a la càrrega lectiva.

BIBLIOGRAFIA:

- Rodrigo C. Miralles Marrero *Biomecánica clínica de las patologías del aparato locomotor*. Barcelona: Masson, 2007.
- Rodrigo C. Miralles Marrero *Biomecánica clínica del aparato locomotor*. Barcelona: Masson, 1998.
- Michel Dufour *Biomecánica funcional*. Barcelona: Masson, 2006.
- Nordin *Biomecánica básica del sistema musculoesquelético*. McGraw-Hill, 2004.
- Viladot Voegeli, A. *Lecciones básicas de biomecánica del aparato locomotor*. Ed Springer, 2000.
- *Biomecánica de la marcha normal y patológica*. Instituto de Biomecánica de Valencia, 1993.
- Kapandji *Cuadernos de fisiología articular: esquemas comentados de mecánica articular*. Barcelona: Masson.

Els professors recomanaran més bibliografia en el decurs de l'assignatura.

Cinesiteràpia

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura desenvolupa els aspectes bàsics de la cinesiteràpia, que consisteix en el tractament mitjançant el moviment, tant si és realitzat pel propi subjecte, com si és ajudat per agents externs (mobilitzacions, traccions, políctges). Ens centrarem especialment en la cinesiteràpia activa, malgrat també parlarem d'alguns aspectes de la passiva, i estudiarem exercicis específics per a diferents situacions.

Al final de l'assignatura l'estudiant haurà de ser capaç de realitzar una programació d'intervenció bàsica mitjançant el moviment terapèutic, tot relacionant-lo amb les aplicacions terapèutiques bàsiques. Per això haurà d'identificar i quantificar els canvis que el cos, i concretament la musculatura, experimenta quan està subjecte a diferents tipus d'exercicis i esforços. També caldrà que conegui les eines de les quals disposem per aconseguir els objectius descrits anteriorment.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Comprendre i realitzar mètodes i tècniques específiques que tinguin en compte les implicacions de l'ortopèdia a la fisioteràpia, tècniques reflexes, així com altres mètodes i tècniques alternatives i/o complementàries la seguretat i eficàcia de la qual estigui demostrada segons l'estat de desenvolupament de la ciència.
- Identificar el tractament fisioterapèutic més adequat en els diferents processos d'alteració, prevenció i promoció de la salut, així com en els processos de creixement i desenvolupament.

CONTINGUTS:

1. Generalitats de la Cinesiteràpia:
  1. Història de la Cinesiteràpia.
  2. Tipus de Cinesiteràpia.
2. Múscul. Treball i esforç:
  1. Aprofundiment en la fisiologia.
  2. Tipus de contraccions/treballs musculars.
  3. Avaluació de la musculatura.
3. Forces:
  1. Palanques.
  2. Inèrcies.
  3. Pes segments.
  4. Resistències externes.
  5. Gravetat
4. Mecanoteràpia:
  1. Poleoteràpia i suspensoteràpia.
  2. Traccions mecàniques.
5. Cinesiteràpia Activa:
  1. Gimnàstica suau.
  2. Concepte de cadenes musculars.
  3. Exercicis específics.

4. Tècniques (Feldenkrais, Pilates, Antigimnàstica, Klapp)
6. Mobilitzacions passives simples
7. Anàlisi, programació i aplicacions del moviment terapèutic.
  1. Casos clínics.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

- Treball d'integració de continguts: 25% de la nota final de l'assignatura
- Participació, proves ràpides, exercicis a l'aula,... : 35% de la nota final de l'assignatura.
- Examen teòric global: 40% de la nota final de l'assignatura.
- Assistència a les classes pràctiques: Es penalitzarà, a raó de mig punt de la nota final per hora d'absència, a partir de la 6ena.

Aquell que no superi l'avaluació continuada, podrà realitzarà una prova final teòrico-pràctica.

BIBLIOGRAFIA:

- Busquet, L. (1995). *Cadenas musculares I-II-III*. Barcelona: Paidotribo.
- Camacho, I. Diaz, M., De Vega, A. (1996). *Fisioterapia general: Cinesiterapia*. Madrid: Síntesis.
- Celedonia, I. (1996). *Fisioterapia General: cinesiterapia*. Madrid: Síntesis.
- Gardiner, D. (1995). *Manual de terapia por ejercicios*. Sao Paulo: Santos.
- Genot, C.; Oyeron, G.; Leroy, A. (1996). *Kinesiterapia*. Madrid: Panamericana.
- Shouchard, F. (2000). *Stretching global activo*. Barcelona: Paidotribo.
- Varis autors. (1998). *Encyclopédie médico-chirurgicale: ECM. Medicina física*. (Española ed.). Paris: Éditions Techniques.
- Xhardez, Y. (1992). *Vademécum de kinesiología y reeducación funcional*. Buenos Aires: Ateneo.

Els professors recomanaran bibliografia específica i altres fonts de documentació per a cada tema.

Fisiopatologia

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura té com a objectiu principal que els estudiants adquireixin:

- Coneixements més complets i aplicats sobre la Fisiologia (funcionament normal del cos humà) i la Bioquímica. És imprescindible una bona base de coneixements d'estructura i funció del cos humà.
- Coneixements sobre els mecanismes de producció de les malalties en els diferents nivells (molecular, cel·lular, tisular, d'òrgans i sistèmic)
- Coneixements sobre les repercussions de les alteracions fisiològiques sobre l'organisme
- Coneixements sobre les manifestacions clíniques més importants que provoquen els canvis fisiopatològics sobre l'organisme.
- Coneixements sobre la terminologia mèdica específica.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comprendre els mecanismes de producció de les malalties en els seus diferents nivells, així com les seves principals manifestacions.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.

CONTINGUTS:

Mòdul 1: Fisiopatologia general. Patologia general bàsica

1. Concepte de salut i malaltia. Terminologia. Història Clínica.
2. Adaptació, lesió i mort cel·lular.
3. Alteracions genètiques. Patogènesis de les malalties hereditàries. Alteracions congènites.
4. Neoplàsies. Biologia del càncer: transformació cel·lular i oncògens.
5. Alteracions de la temperatura corporal: Hipertèrmia, hipotèrmia i febre.
6. Resposta sistèmica a l'agressió (Reacció general al estrès): Estrès i adaptació.
7. Resposta de l'organisme a la lesió: Inflamació. Reparació cel·lular i cicatrització.
8. Malaltia infecciosa.
9. Fisiopatologia del sistema immune (I): Hipersensibilitat i al·lèrgia. Autoimmunitat. Immunodeficiència.
10. Fisiopatologia del sistema immune (II): Immunosupressió i trasplantament d'òrgans.

11. Fisiopatologia de l'envelliment.

Mòdul 2: Aparell Respiratori

1. Estructura i funció: Ventilació. Difusió. Perfusió.
2. Relacions ventilació-perfusió
3. Transport de gas a la perifèria
4. Control de la ventilació
5. Mecànica de la respiració
6. Patologia restrictiva, obstructiva i vascular. Espirometria.
7. Insuficiència respiratòria. Gasometria.

Mòdul 3: Aparell Cardiovascular

1. Fisiopatologia de la contractibilitat. Insuficiència cardíaca. Semiologia i tipus. Mecanismes de compensació i repercussions sistèmiques. Hipertrofia i dilatació.
2. Fisiopatologia de la conducció i del ritme cardíac. Arítmies.
3. Fisiopatologia valvular. Estenosis i insuficiència. Repercussions sistèmiques.
4. Fisiopatologia de la circulació coronària. Síndromes coronaris. Epidemiologia i factors de risc.
5. Insuficiència circulatòria aguda. Xoc. Síncope.
6. Fisiopatologia de la circulació perifèrica arterial i venosa.

Mòdul 4: La sang

1. Fisiopatologia general de l'hematopoesi. Aplàssia medular. Síndrome mieloproliferatiu. Síndrome mielodisplàsic.
2. Fisiopatologia dels hematies. Síndrome anèmic (hemorràgia, ferropènia i hemòlisi). Síndrome policitàmic. Grups sanguinis. Sistema ABO i Rh. Transfusions
3. Fisiopatologia dels leucòcits. Leucocitosi i leucopènia. Síndrome leucèmic.
4. Fisiopatologia dels limfòcits i òrgans limfoides. Adenomegàlies. Esplenisme.
5. Fisiopatologia de l'hemostàsia. Alteracions de les plaquetes i de la coagulació. Trombocitosi i trombopènia. Diàtesis hemorràgica. Síndrome de hipercoagulabilitat (trombofilia). Coagulació intravascular disseminada.

Mòdul 5: Sistema Endocrí, Metabolisme i Nutrició

1. Fisiologia hormonal. Tipus i mecanisme d'acció. Regulació hormonal. Hipo i hiperfunció.
2. Fisiopatologia de l'eix hipotàlem-hipofisari. Adenohipòfisi i neurohipòfisi.
3. Fisiopatologia de la tiroides.
4. Fisiopatologia de les glàndules suprarenals
5. Fisiopatologia de les hormones gonadals
6. Fisiopatologia del creixement.
7. Fisiopatologia de les paratiroides i del metabolisme del calci, fòsfor i magnesi.
8. Fisiopatologia del metabolisme dels glúcids: Diabetis Mellitus.
9. Fisiopatologia del metabolisme dels lípids. Hiperlipoproteinèmies.
10. Fisiopatologia del metabolisme de les proteïnes. Amiloidosi.
11. Obesitat. Síndrome metabòlic
12. Desnutrició. Anorèxia. Alteracions de les vitamines.

Mòdul 6: Aparell Digestiu:

1. Fisiopatologia de la motilitat del tub digestiu: Disfàgia. Reflux. Estrenyiment. Ileo.
2. Fisiopatologia de la secreció del tub digestiu: Hiperclorhídria. Hipergastrinèmia.
3. Fisiopatologia de la digestió i de l'absorció. Síndrome de malaabsorció. Diarrea.
4. Fisiopatologia hepatobiliar. Icterícia i colostasi. Insuficiència hepatocel·lular. Hipertensió portal
5. Fisiopatologia del pàncreas exocrí.
6. Fisiopatologia de la circulació del tub digestiu: Hemorràgia digestiva. Isquèmia mesentèrica. (Sisíno, pag. 332)

Mòdul 7: Aparell Urinari

1. Fisiologia renal
2. Insuficiència renal aguda i crònica.
3. Alteracions de l'equilibri hidroelectrolític.
4. Alteracions de l'equilibri àcid-base.
5. Fisiopatologia de les vies urinàries i de la micció. Infecció. Obstrucció. Retenció aguda. Incontinència

Mòdul 8: Neurologia

1. Fisiopatologia del còrtex cerebral (I): Síndromes corticals funcionals: apràxia, agnòsia, afàsia, amnèsia.
2. Fisiopatologia del còrtex cerebral (II): Síndromes topogràfics: frontal, parietal, temporal, occipital.
3. Fisiopatologia de la motilitat voluntària, to muscular i reflexos.
4. Síndrome piramidal (primera motoneurona). Síndrome de la segona motoneurona.
5. Fisiopatologia de la sensibilitat. Tacte. Dolor. Temperatura.
6. Fisiopatologia de la medul·la espinal. Síndromes medul·lars.
7. Fisiopatologia de la coordinació motora, equilibri i marxa. Síndrome cerebel·lós
8. Fisiopatologia dels nuclis de la base. Parkinsonisme. Síndromes hiperkinètics.
9. Fisiopatologia de la consciència. Alteracions del son. Coma.
10. Fisiopatologia de les demències.
11. Estat confusional agut. Deliris
12. Síndrome epilèptic.
13. Meningisme. Hidrocefàlia. Síndrome d'hipertensió intracranial.

Mòdul 9: Aparell Locomotor

1. Fisiopatologia òssia:
  1. Fisiologia òssia. Remodelació
  2. Fisiopatologia del metabolisme fosfocàlcic.
  3. Osteopaties metabòliques. Raquitisme i osteomalàcia. Vit. D. Osteodistrofia renal. Malaltia de Paget.
  4. Osteoporosi. Hiperostosi
  5. Estudi general de la infecció òssia. Fisiopatologia. Osteomielitis i osteïtis.
  6. Necrosi òssia avascular
  7. Estudi general de les fractures. Concepte. Etiologia. Mecanismes de producció. Reparació i fases. Clínica general.
  8. Pseudoartrosi.
2. Fisiopatologia articular
  1. Fisiologia articular

2. Artropaties inflamatories. Artritis i poliartritis
  3. Artropaties degeneratives. Artrosi
  4. Alteracions de la mobilitat. Rigidesa i laxitud. Luxació i subluxació
3. Fisiopatologia del múscul estriat esquelètic
1. Fisiologia del múscul esquelètic.
  2. Manifestacions de lesió muscular: debilitat, miàlgia, alteracions de la massa muscular (atrofia-hipertrofia)
  3. Alteracions de la contracció muscular: distonia, tetània, miotonia, rampes.
  4. Miopaties inflamatòries.
  5. Rabdomiòlisi.

AVALUACIÓ:

- Avaluació continuada de les activitats realitzades en els diferents mòduls, ja siguin teòriques o pràctiques.
- Realització de treballs.
- Prova final (preguntes tipus test i preguntes curtes)

La nota final s'obté dels següents paràmetres.

- 70 % Examen final
- 30 % Avaluació continuada de les activitats dirigides i autònomes
- Assistència a classe

BIBLIOGRAFIA:

- Porth, C.M. (2006). *Fisiopatología*. 7ª ed. Madrid: Panamericana.
- Pérez Arellano, J.L. (2006). *Manual de Patología General*. Sisinio de Castro. 6ª ed. Barcelona: Masson.
- Laso, F.J. (2004). *Patología general*. Barcelona: Masson.
- García-Conde, J. (2003). *Patología general. Semiología clínica y fisiopatología*. 2ª ed. Madrid: McGraw Hill.
- West, J.B. (2008). *Fisiopatología Pulmonar*. 7ª ed. Lippincott Williams & Wilkins.
- Müller-Sterl, W. (2008). *Bioquímica. Fundamentos para Medicina y Ciencias de la Vida*. Barcelona: Reverté, 2008.
- Nguyen, S.H. (2007). *Manual de anatomía y fisiología humana*. Madrid: DAE.
- Moore, K.L. (2009). *Fundamentos de anatomía: com orientación clínica*. Madrid: Wolters Kluwer.
- Thibodeau, G.A. (2007). *Anatomía y fisiología*. 6ª ed. Madrid: Elsevier.
- Tortosa, G.J. (2006). *Principios de anatomía y fisiología*. 11ª ed. Mèxic: Médica Panamericana.
- Guyton, A.C. (2006). *Tratado de fisiología médica*. 11ª ed. Madrid: Elsevier.

Procediments Generals en Fisioteràpia I

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura de Procediments Generals en Fisioteràpia I consta dels següents continguts: Estiraments musculars. Massoteràpia. Termoteràpia superficial. Vibroteràpia. Pressoteràpia.

Amb la realització d'aquesta assignatura que pertany a la matèria de Procediments Generals en Fisioteràpia, es pretén que l'estudiant assoleixi els següents objectius:

- Identificar les bases fonamentals dels agents físics (electricitat, aigua, calor, etc.) utilitzats en fisioteràpia, així com els seus efectes i modalitats d'aplicació terapèutica.
- Reconèixer els conceptes de física necessaris per entendre el funcionament de les tècniques de la termoteràpia superficial.
- Conèixer els efectes fisiològics sobre el cos humà que es deriven de l'aplicació de les diferents tècniques de la termoteràpia superficial.
- Adquirir les habilitats pròpies en l'aplicació de les tècniques de la termoteràpia superficial com a eina imprescindible de treball per al fisioterapeuta.
- Explicar els principis mecànics i fisiològics dels estiraments musculars.
- Descriure les diferents modalitats i aplicacions dels estiraments musculars.
- Realitzar adequadament la tècnica dels estiraments musculars.
- Explicar els principis fisiològics i mecànics del massatge i la seva acció sobre l'organisme.
- Descriure detalladament les diferents maniobres que s'utilitzen en el massatge i la seva aplicació.
- Realitzar adequadament les tècniques del massatge.
- Conèixer les evidències (proves científiques) que recolzen les diferents teràpies relacionades amb el massatge.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els principis i les teories dels agents físics i les seves aplicacions en fisioteràpia.
- Comprendre els principis de la biomecànica i l'electrofisiologia, i les seves principals aplicacions en l'àmbit de la fisioteràpia.
- Conèixer i aplicar les bases teòriques i el desenvolupament dels mètodes i procediments fisioterapèutics.
- Comprendre i realitzar mètodes i tècniques específiques que tinguin en compte les implicacions de l'ortopèdia a la fisioteràpia, tècniques reflexes, així com altres mètodes i tècniques alternatives i/o complementàries la seguretat i eficàcia de la qual estigui demostrada segons l'estat de desenvolupament de la ciència.

CONTINGUTS:

1. Estiraments musculars:
  1. La unitat miotendinosa.
  2. Efectes dels estiraments musculars.
  3. Objectius dels estiraments musculars.
  4. Tipus d'estiraments musculars.
  5. Indicacions i contraindicacions dels estiraments musculars.
  6. Normes en l'aplicació dels estiraments musculars.
2. Massoteràpia:
  1. Normes bàsiques a respectar en l'aplicació de la tècnica del massatge.
  2. L'ergonomia en l'aplicació de la tècnica del massatge.
  3. La pell.
  4. Definició de massatge.
  5. Tipus de massatges.
  6. Maniobres bàsiques en l'aplicació de la tècnica del massatge.
  7. Efectes fisiològics del massatge.
  8. Indicacions i contraindicacions de la tècnica del massatge.
3. Termoteràpia superficial. Vibroteràpia. Pressoteràpia:
  1. Definició de termoteràpia.
  2. Regulació de la Temperatura en l'ésser humà.
  3. L'estímul tèrmic. Reacció de l'ésser humà davant l'estímul tèrmic.
  4. Formes de propagació de la calor.
  5. La termoteràpia per conducció.
  6. La termoteràpia per convecció.
  7. La termoteràpia per conversió.
  8. Indicacions i contraindicacions de les tècniques de la termoteràpia superficial.
  9. Definició de Vibroteràpia.
  10. Indicacions i contraindicacions de la vibroteràpia.
  11. Definició de Pressoteràpia.
  12. Indicacions i contraindicacions de la pressoteràpia.

AVALUACIÓ:

Els continguts pràctics s'avaluaran de **forma continuada** mitjançant la valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge (**40% de la nota final**). L'estudiant que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques no podrà avaluar-se a través del sistema d'avaluació continuada i haurà de realitzar un examen pràctic final de la matèria no assolida.

Els continguts teòrics s'avaluaran mitjançant el sistema d'**avaluació continuada** a través de proves escrites realitzades durant el semestre (**60 % de la nota final**)

L'estudiant que no superi els continguts teòrics mitjançant el sistema d'avaluació continuada haurà de realitzar una prova teòrica final de la matèria no assolida.

BIBLIOGRAFIA:

- Kahn, J. (1986). *Principios y práctica de electroterapia*. Barcelona: Jims.
- Marin, J.M. (2000). *Electroterapia para fisioterapeutas*. Madrid: Panamericana.
- Bogey (1993). *Manual de Masaje*. Barcelona: Masson.
- Canamasas, S. (1993). *Técnicas manuales: masoterapia*. Barcelona: Masson-Salvat.
- Cassar, M. (2001). *Manual de masaje terapéutico: una guía completa dirigida al estudiante y al*

fisioterapeuta. Madrid: McGraw-Hill Interamericana.

- Clay, J.H. (2004). *Masoterapia clínica básica : integración terapéutico-anatómica*. Madrid: McGraw-Hill Interamericana.

Valoració i Diagnòstic en Fisioteràpia

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria de Fonaments i Valoració en Fisioteràpia on l'estudiant adquireix l'aprenentatge per realitzar una valoració de forma sistemàtica i programada dels sistemes osteoarticular i musculoesquelètic, així com de les activitats funcionals de l'home per tal de poder establir el Diagnòstic en Fisioteràpia.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Comprendre la teoria general del funcionament, la discapacitat i salut i la seva classificació internacional, així com els models d'intervenció en fisioteràpia i la seva pràctica assistencial.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.

CONTINGUTS:

1. Diagnòstic en Fisioteràpia
  1. La classificació Internacional de la funcionalitat. Relació amb el diagnòstic de Fisioteràpia
  2. Instruments de valoració i relació amb la CIF
  3. Grau de fiabilitat dels instruments de valoració
2. Balanç articular i exploració funcional
  1. Valoració de les articulacions d'extremitat superior, inferior, columna vertebral i tronc
3. Balanç muscular
  1. Extremitat Superior, extremitat inferior i tronc
4. Perimetria i proves especials
  1. Proves especials de valoració osteoarticular i músculesquelètiques
  2. Mesures del volum d'extremitats superiors, inferiors i tronc

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

Els continguts pràctics s'avaluaran de forma continuada a través de la presentació del portafolis de pràctiques per part de l'alumne i de la valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge. Els continguts teòrics s'avaluaran a través de proves escrites i presentació de treballs durant el semestre.

La nota final de l'assignatura serà un 40% de la part pràctica, 40% de la part teòrica i un 20% del treball escrit i portafolis.

Avaluació amb prova final:

L'estudiant que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques, no podrà avaluar-se a través del sistema d'avaluació continuada i haurà de realitzar un examen teòric final, una prova pràctica de tots els blocs de l'assignatura i la presentació del portafolis.

La nota final serà un 40 % de l'examen teòric, un 40% de la prova pràctica i un 20% del portafolis.

L'estudiant que no superi l'avaluació continuada tindrà l'opció de realitzar **l'avaluació en prova final** amb la mateixa valoració que s'ha especificat més amunt.

BIBLIOGRAFIA:

- Hislop H. Daniels & Worthingham (2003). *Técnicas de balance muscular*. (7a ed.) Madrid: Elsevier.
- Norkin-White (2006) *Goniometría. Evaluación de la movilidad articular*. Madrid: Marban.
- Antonio Jurado Bueno; Ivan Medina Porqueres (2007). *Manual de pruebas diagnosticas. Traumatología y ortopedia*. Barcelona: Paidotribo.
- Doreen, Bauer (1994). *Rehabilitación: enfoque integral. Principios prácticos*. Barcelona: Masson-Salvat.

Anglès per a les Ciències de la Salut

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Anglès per a Ciències de la Salut és una assignatura instrumental que permet als alumnes desenvolupar les habilitats de producció i comprensió de textos orals i escrits en llengua anglesa dins d'un context de fisioteràpia.

Els objectius específics són:

- Promoure l'autonomia de l'alumne per llegir, escriure i entendre textos especialitzats en ciències de la salut i fisioteràpia.
- Desenvolupar estratègies de comprensió lectora de textos.
- Desenvolupar estratègies d'expressió escrita de textos.
- Comprendre i desenvolupar presentacions orals acadèmiques.
- Conèixer i utilitzar les estructures gramaticals, vocabulari i expressions del camp semàntic de les ciències de la salut i de fisioteràpia.

Per tal d'assolir aquest objectius es revisen estructures gramaticals, es treballa les habilitats de comunicació escrita i oral i es tracta el vocabulari específic de ciències de la salut.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Conèixer la terminologia científica en un altre idioma.
- Comprendre i interpretar fonts d'informació, orals i escrites, especialitzades en Ciències de la Salut, en una segona llengua.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Coneixement d'una segona llengua.
- Habilitat per treballar en un context internacional.
- Capacitat per aprendre.

CONTINGUTS:

Bloc 1:

1. Vocabulary: Technical Health Words. Lay Terms. Abbreviations and Acronyms.
2. Pronunciation and Stress Guidelines. Using Dictionaries.
3. Language in Use Review: Passive and Active Voice, Relative Clauses, Conditional Structures, Reported Speech, Questions and Linking Words

Bloc 2:

1. Working as Part of a Health Care Team
2. Health and Illness
3. The Human Body
4. Taking a Patient History: Anamnesis, Taking Obs
5. Pain description, Assessment and Treatment
6. ADLS (Activities of Daily Living)

7. E.D and the Physiotherapist

Bloc 3:

1. Understanding Charts and Written Documents: Patient's Notes, Referral Forms, etc.
2. Research Articles, Abstracts and Presentations
3. Case Presentations

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada de les activitats realitzades per l'estudiant a través de:

- L'assistència i participació en les sessions (10% de la nota de l'assignatura)
- Treball personal (30% de la nota de l'assignatura): Producció de treballs escrits d'aprofundiment i la presentació oral de temes relacionat amb ciències de la salut. (Els treballs presentats han de ser inèdits i elaborats pel propi alumne/a.)
- Proves de comprensió lectora i anàlisi d'articles de ciències de la salut. (15% de la nota de l'assignatura)
- Proves de comprensió i comunicació oral (15% de la nota de l'assignatura)
- Proves per avaluar els continguts dels blocs 1, 2,3 (30% de la nota final de l'assignatura) Hi haurà dues proves durant el semestre que anomenarem In-Course Exam 1 & 2.

La qualificació final de l'assignatura és la mitjana de les notes obtingudes en les accions d'avaluació. Cal aprovar obligatòriament les proves dels continguts dels blocs 1,2,3 (30% de la nota global de l'assignatura) amb un 5 per fer mitjana amb la resta de les notes obtingues en les altres activitats d'avaluació.

Al final del semestre hi haurà una sessió de recuperació dels continguts (In-Course 1 & 2) (30% de la nota de l'assignatura) i també de la comprensió lectora i anàlisi d'articles de ciències de la salut (15% de la nota de l'assignatura)

BIBLIOGRAFIA:

Obligatòria:

Dossier del curs

Recomanada:

- Bailey, S. (2006). *Academic writing. A handbook for international students*. Londres: Routledge.
- McCarthy, M.; O'Dell, F. (2008). *Academic vocabulary in use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Philpot, S.; Curnick, L. (2007). *New Headway. Academic skills. Level 3*. Oxford: Oxford University Press.
- Powell, M. (2010) *Presenting in English*. London: Heinle/ELT.
- Terry, M.; Wilson, J. (2004). *Focus on academic skills*. London: Pearson Longman.

Gramàtiques:

- Fuchs, M.; Bonner, M. (2001) *Grammar Express for self-study and classroom us*. London: Longman.
- Murphy, R. (2004). *English grammar in use. Intermediate*. Cambridge: Cambridge University Press.

Diccionaris:

- *Cambridge Word Selector Anglès-Català* (Paperback) (1995) Cambridge: Cambridge University Press.
- Diccionaris monolingües.

Antropometria i Ergonomia

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria Cinesiteràpia.

En aquesta assignatura es pretén que l'estudiant adquireixi els coneixements bàsics en relació a l'ergonomia i l'antropometria aplicada a les transferències i les maniobres de manutenció de pacients en les posicions de decúbit, sedestació i marxa, i a la utilització i selecció d'ajudes tècniques.

Per al correcte desenvolupament d'aquesta assignatura es recomana haver cursat prèviament l'assignatura Cinesiologia i Sistema Nerviós.

Objectius:

- Conèixer els fonaments teòrics de l'ergonomia i l'antropometria aplicada a les transferències i les maniobres de manutenció de pacients.
- Conèixer els principis bàsics de les tècniques de transferències i les maniobres de manutenció de pacients.
- Conèixer l'anàlisi de l'estàtica en bipedestació, la marxa normal i introducció a la marxa patològica.
- Conèixer les principals ajudes tècniques per a les transferències, les maniobres de manutenció i la marxa.
- Adquirir les habilitats i les destreses necessàries per a les transferències i les maniobres de manutenció de pacients en les posicions de decúbit, sedestació, bipedestació i la marxa, amb i sense ajudes tècniques.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Comprendre i realitzar mètodes i tècniques específiques que tinguin en compte les implicacions de l'ortopèdia a la fisioteràpia, tècniques reflexes, així com altres mètodes i tècniques alternatives i/o complementàries la seguretat i eficàcia de la qual estigui demostrada segons l'estat de desenvolupament de la ciència.
- Comprendre els principis ergonòmics i antropomètrics.
- Analitzar, programar i aplicar el moviment com a mesura terapèutica, promovent la participació del pacient/usuari en el seu procés.

CONTINGUTS:

Tema 1:

1. Introducció als conceptes bàsics d'ergonomia i antropometria.
2. Transferències i maniobres de manutenció de les posicions de decúbit.
  1. Transferències de decúbits.
  2. Redreçament vertical i horitzontal.
3. Transferències de la posició de sedestació.
  1. Transferència de sedestació a bipedestació.
  2. Transferència de sedestació a sedestació.
  3. Redreçament en sedestació.
  4. Ajudes tècniques.

Tema 2:

1. Bipedestació i marxa.
  1. Postura estàtica en bipedestació.
  2. Marxa normal.
  3. Introducció a la marxa patològica.
  4. Ajudes tècniques bàsiques per la marxa

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Seguiment del procés d'aprenentatge de cada estudiant i de cada grup de treball a partir de les tutories.

Avaluació de resultats:

L'avaluació dels resultats d'aprenentatge de l'assignatura es farà de manera continuada a partir dels següents elements:

- Assistència i participació en les classes. (40%)
- Lliuraments de treballs escrits. (20%)
- Realització d'una prova final. (40%)

Per aprovar l'assignatura cal aprovar cadascun dels apartats.

- En ser una assignatura eminentment pràctica, l'assistència a les classes és obligatòria. (80% d'assistència).
- Els treballs no realitzats o no presentats en el termini previst equivaldran a un suspens i no es podran lliurar posteriorment.

L'estudiant que no superi la valoració continuada o l'estudiant que no hagi complert algun dels requisits establerts per l'avaluació podrà presentar-se a un examen final i a una prova pràctica de tots els blocs de l'assignatura.

La nota final serà: 50% examen teòric i un 50% prova pràctica.

Si després de la realització de la prova final alguna part no queda superada, l'assignatura queda pendent d'aprovar.

BIBLIOGRAFIA:

- Abric, M.; Dotte, P. (2003-2004). *Gestos y activación para las personas mayores: ergomotricidad y atención gerontológica*. Barcelona: Masson.
- Cabañas Armesilla, M.D.; Esparza, F. (2009). *Compendio de cineantropometria*. Madrid: CTO.
- Dotte, P. (1999). *Método de manutención manual de los enfermos*. Barcelona: Springer Verlag Ibérica.
- Dotte, P. (2010). *Métodos de movilización de los pacientes. Ergomotricidad en el ámbito asistencial*. Barcelona: Masson.
- Encyclopédie médico-chirurgicale, ECM. (2000) *Aparato locomotor*. (Español ed.). Paris: Éditions scientifiques et médicales Elsevier.
- Fundación Mafre (1995). *Manual de Ergonomía*. Madrid: Editorial MAFRE.
- Garrido Chamorro, R. (2005). *Manual de antropometría*. Sevilla: Wanceulen.
- Plas, F., Viel, E.; Blanc, Y. (1984). *La marcha humana: Cinesiólogía dinámica, biomecánica y patomecánica*. Barcelona: Masson.
- Tortosa, L (1997). *Ergonomía y discapacidad*. Madrid: Instituto de Migraciones y Servicios Sociales.

Elaboració de Projectes I

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria *Desenvolupament professional i innovació* i pretén donar a conèixer els continguts bàsics per el desenvolupament de la pràctica clínica basada en l'evidència. És una porta d'entrada al coneixement científic a partir del dubte i de l'esperit crític, elements imprescindibles per a l'aprenentatge de la presa de decisions. És una iniciació al món e la ciència i a la creació de coneixement i que ha de servir per ajudar-vos a donar resposta a les preguntes que sorgiran en la pràctica clínica tant pel que fa a l'aplicació del coneixement existent, com pel que fa a la creació de nous coneixements a partir de plantejar projectes.

Els objectius de l'assignatura d'elaboració de projectes pretenen que l'estudiant:

1. Conegui les etapes del mètode científic i la seva aplicació en la fisioteràpia.
2. Utilitzi les fonts d'informació més importants i les principals bases de dades en l'àmbit de la salut davant d'una necessitat informativa.
3. Identifiqui l'estructura i el contingut d'un original en una publicació científica i dels diversos formats de publicació.
4. Interpreti els resultats de les publicacions científiques i els utilitzi davant una pregunta donant una resposta basada en les evidències científiques trobades.
5. Conegui i identifiqui en les publicacions els principals dissenys d'estudis quantitius en l'àmbit de les cures de salut.
6. S'iniciï en el coneixement i la elaboració d'instruments de mesura que siguin vàlids i fiables: els tests, les enquestes i qüestionaris en l'àmbit de la salut.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comprendre el mètode científic a través de programes de recerca bàsica i aplicada, utilitzant tant la metodologia qualitativa com quantitativa, respectant els aspectes ètics.
- Buscar, obtenir, organitzar, avaluar críticament i aplicar la informació i l'evidència científica per assegurar una atenció actualitzada i eficaç.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat de posar els fonaments en el coneixement bàsic de la professió.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

CONTINGUTS:

Mòdul 0. Consideracions generals de la recerca en les ciències de la salut.

1. Importància de la recerca en les ciències de la salut.
2. Avaluació prèvia i experiències en recerca dels alumnes.
3. Inversió en recerca en el nostre país.
4. Finançament de la recerca.
5. Els condicionants per poder fer recerca de qualitat.
6. El treball cooperatiu interdisciplinari.

Mòdul 1. Aplicació del mètode científic.

1. L'origen del coneixement.
2. El mètode científic. Aplicació.
3. Esquema general per l'elaboració de treballs d'investigació.

Mòdul 2. El problema origen.

1. Origen, identificació i valoració de dubtes susceptibles de constituir un problema de recerca.
2. Estratègies per la formulació d'un problema de recerca.

Mòdul 3 La revisió bibliogràfica i documental.

1. Planificació de la cerca documental. El mapa de cerca. El llenguatge.
2. Tipologia de documents i fonts de documentació.
3. La cerca a les biblioteques.
4. Estratègies de cerca a Internet.
5. La cerca en bases de dades (BBDD) en ciències de la salut.
6. Organització i selecció dels documents.
7. Bases per a la lectura crítica de la literatura. Síntesi i resum de la informació.
8. La presa de decisions basada en l'evidència científica.

Mòdul 4 Objectius, hipòtesis i variables.

1. Objectius. Generals i específics.
2. Formulació i tipus d'hipòtesis.
3. La definició i mesura de les variables.

Mòdul 5 Mètodes quantitius de recollida d'informació:

1. L'observació sistemàtica.
2. Elaboració d'enquestes i qüestionaris en l'àmbit de la salut.
3. Característiques i qualitat en la confecció i utilització d'instruments de mesura. Validesa (de contingut, de correlació de criteri) i fiabilitat (estabilitat, homogeneïtat, equivalència). Precisió i exactitud.
4. Escales de mesura en ciències de la salut.

Mòdul 6 Dissenys d'estudi.

1. Disseny general de la recerca.
2. Tipus de dissenys d'estudi en l'àmbit de les cures de salut.

Mòdul 7 El mostreig.

1. Les persones d'estudi. Població i mostra.
2. Teoria del mostreig.
3. Modalitats de mostreig.
4. Mida de la mostra.

AVALUACIÓ:

	Avaluació contínua	Recuperació (juny)
a) Grup (30%). Si no ha estat possible realitzar-les en grup, s'hauran de presentar individuals.		Forma de recuperar
o Treballs i activitats realitzades en grup		
Activitats diverses	AC2 S'alliberen amb un 5	Tornar a presentar l'activitat segons les indicacions de la correcció i tutoria
b) Individual (70%).		
o Cerca bibliogràfica en relació a una pregunta o dubte clínic i resposta argumentada, basada en la evidència. (40%)	AC3 S'allibera amb un 5	Millorar la mateixa activitat seguint les recomanacions de la revisió del professor i tutoria
o Prova test de coneixements 1. (15%)	AC4 S'allibera amb un 5	Presentar-se a la prova test el dia d'examen de l'assignatura que figura en el calendari oficial
o Prova test de coneixements 2. (15%)	AC5 S'allibera amb un 5	Presentar-se a la prova test el dia d'examen de l'assignatura que figura en el calendari oficial
NOTA FINAL		
En l'avaluació contínua cal que totes les proves tinguin una puntuació mínima de 5 punts. Totes les proves amb puntuació inferior a 5 s'han de recuperar obligatòriament.		
La nota final es calcula fent la mitjana ponderada de totes les valoracions AC.		
Si és el cas que s'ha de recuperar alguna prova:		
Les recuperacions de les activitats AC2 i AC3 es basen en millorar la mateixa activitat seguint les indicacions del professor. Aquesta nota com a màxim podrà pujar el 50% del que manca per arribar a 10 punts: un alumne que obtingui un 2 com a màxim pot obtenir un 6. Si algú vol obtenir una nota més alta aleshores hi ha una segona opció i que consisteix en iniciar un nou treball (no podrà estar basat en el mateix que s'ha presentat).		

Les activitats proposades també es poden veure modificades segons la dinàmica i les circumstàncies de cada grup classe.

BIBLIOGRAFIA:

- Álvarez Cáceres, R. (1996). *El método científico en ciencias de la salud*. Madrid: Díaz de Santos.
- Argimon Pallàs, J.M.; Jiménez Villa, J. (1991). *Métodos de investigación aplicados a la atención primaria*. Barcelona: Doyma.
- Badia, X.; Alonso J. (2007). *La medida de la salud. Guía de escalas de medición en español*. Barcelona: Tecnología y Ediciones del Conocimiento.

- Bowling, A. (1994). *La medida de la salud*. Barcelona: Masson.
- Burns, N.; Grove, S. (2004). *Investigación en enfermería*. (3ª ed.) Madrid: Elsevier.
- Cabrero García, J.; Richart Martínez, M. (2000). *Investigar en enfermería. Concepto y estado actual de la investigación en enfermería*. Alicante: Universidad de Alicante.
- Hulley, S.B.; Cummings, S.R. (1993). *Diseño de la investigación clínica*. Barcelona: Doyma.
- León, O.; Montero, I. (1997). *Diseño de investigaciones*. (2ª ed.) Madrid: McGraw-Hill Interamericana.
- Pardo de Vélez, G. (1997). *Investigación en salud*. Santa Fe de Bogotá: McGraw-Hill Interamericana.
- Polit, Hungler (1997). *Investigación científica en ciencias de la salud*. Santa Fe de Bogotá: McGraw-Hill Interamericana.
- Rodríguez Gómez, G. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Málaga: Aljibe.
- Sacket, Haynes (1994). *Epidemiología clínica*. Madrid: Panamericana.
- Taylor, S.J.; Bodgan R. *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Tejada Fernández, J. (1997). *El proceso de investigación científica*. Barcelona: Fundació "la Caixa".

En cada mòdul es recomanarà la bibliografia específica.

Farmacologia

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

El medicament s'ha transformat en una eina terapèutica àmpliament utilitzada, d'utilització de medicaments s'ha de fer des d'un punt de vista interdisciplinari i els professionals de la fisioteràpia necessiten uns coneixements suficients per a la pràctica professional, dins d'un sistema sanitari pluri i interdisciplinar. Els objectius que intentem assolir són:

- Comprendre els conceptes generals de la farmacologia com a ciència bàsica de la farmacoteràpia.
- Conegui les diferents formes farmacèutiques en que es poden trobar els medicaments, les vies d'administració i com s'han d'utilitzar.
- Comprendre els processos farmacocinètics i farmacodinàmics.
- Identificar els principals medicaments dels diferents grups terapèutics i relacionar-los amb les possibles vies d'administració, indicacions terapèutiques i possibles problemes relacionats amb la seva utilització.
- Informar i formar al pacient, família, cuidadors i a la comunitat en general, sobre l'adequada utilització dels medicaments i de les conseqüències derivades tant de la utilització racional com de la mala utilització d'aquests
- Conèixer els problemes socials de l'ús inadequat dels medicaments per a poder intervenir de forma eficient en la seva prevenció..

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comprendre les bases moleculars i fisiològiques de les cèl·lules i els teixits.
- Conèixer la terminologia científica en un altre idioma.
- Conèixer els diferents grups de medicaments i comprendre els mecanismes d'acció, ús i eficàcia.
- Coneixement bàsic general.
- Habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per aprendre.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Sensibilitat davant qüestions mediambientals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la fisiopatologia de les malalties, identificant les manifestacions que apareixen al llarg del procés, així com els tractaments mèdicoquirúrgics, fonamentalment en els seus aspectes fisioterapèutics i ortopèdics.

CONTINGUTS:

Mòdul 1:

Història de la farmacologia. Conceptes generals de farmacologia: Fàrmac. Medicament. Formes farmacèutiques i vies d'administració. Farmacocinètica. Farmacodinàmica. Farmacovigilància. Situacions especials en farmacoteràpia: Sistemes per incrementar el compliment en els pacients (SPD)

Mòdul 2: Farmacologia del sistema nerviós

1. Farmacologia del sistema nerviós autònom: Simpaticomimètics, simpaticolítics, parasimpaticomimètics i parasimpaticolítics.
2. Farmacologia del sistema nerviós central: Analgèsics, anestèsics locals, antiedematosos cerebrals, antiparkinsonians, antiepilèptics, antimigranyosos, hipnòtics, sedants, ansiolítics, antipsicòtics i medicaments utilitzats en el malalt de Alzheimer.

Mòdul 3: Farmacologia del sistema respiratori

1. Antitussígens centrals, expectorants i mucolítics
2. Broncodilatadors: Centrals, β -adrenèrgics, anticolinèrgics.
3. Corticosteroides

Mòdul 4: Farmacologia del sistema cardiovascular i medi intern

Cardiotònics, antiarítmics, antianginosos, diürètics, antihipertensius, hipolipemians, anticoagulants i antiagregants plaquetaris.

Mòdul 5: Farmacologia del sistema digestiu

Antiulcerosos, antiemètics, laxants, purgants i antidiarreics.

Mòdul 6: Farmacologia del sistema musculoesquelètic

Antiinflamatoris (esteroides i no esteroides) i relaxants musculars.

Mòdul 7: Farmacologia antiinfecciosa i antineoplàstica

1. Antisèptics i desinfectants.
2. Activitat antiinfecciosa. Factors relacionats amb la desposta: Resistències.
3. Classificació.
  1. Antibiòtics
  2. Tuberculostàtics.
  3. Antivírics.
  4. Antifúngics.

Mòdul 8: Farmacologia del sistema endocrí

1. Medicaments en alteracions de les hormones pancreàtiques.
2. Medicaments en alteracions de les hormones tiroïdals.
3. Medicaments en alteracions de les hormones de la paratiroides.
4. Antigotosos.

Mòdul 9: Farmacologia de l'aparell genitourinari

1. Incontinència urinària.
2. Adenoma de pròstata.

AVALUACIÓ:

Es realitzarà avaluació continua (AVC). En la nota final es tindran en compte els coneixements de continguts teòric-pràctic.

Instruments d'avaluació i càlcul de la nota final de l'assignatura:

- Una prova escrita que representarà el 80% de la nota.
- Activitats pràctiques tutoritzades el 20% restant.
- Els alumnes que aprofitin en la recuperació tindran una penalització, en funció de la nota de la AVC recuperada.

Per poder fer mitjana caldrà que la prova escrita i el treball se superin, per separat, amb una nota igual o superior a 5.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- *Catálogo de Especialidades Farmacéuticas*. Madrid: Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos, 2009.
- López Castellano, A. i altres. *Manual de Farmacología: Guía para el uso racional de medicamentos*. Madrid: Elsevier, 2005.
- Martindale. *Guía completa de consulta farmacoterapéutica*. Barcelona: Pharma, 2003.
- Velasco Martín, A. i altres *Introducción a la Farmacología Clínica*. Barcelona: Menarini, 1997.
- Katzung, Bertran G. i col. *Farmacología básica y clínica*. Madrid: McGraw-Hill, 11^a ed. 2010.

Recomanada:

- Hansten, P. *Interacciones Farmacológicas*. Barcelona: Doyma 1988.
- *Manual d'estades en pràctiques tutelades*. Barcelona: Mach-Travé i Universitat de Barcelona, 2005.

Patologia Medicoquirúrgica I

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Objectius:

- Conèixer les diferents malalties, així com les alteracions i discapacitats que ocasionen en la persona.
- Familiaritzar-se amb els mètodes diagnòstics generals.
- Conèixer els tractaments mèdics i quirúrgics aplicats i el fonament d'aquesta aplicació.
- Conèixer els beneficis, els trastorns funcionals i les limitacions dels tractaments.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comprendre les bases moleculars i fisiològiques de les cèl·lules i els teixits.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la fisiopatologia de les malalties, identificant les manifestacions que apareixen al llarg del procés, així com els tractaments mèdicoquirúrgics, fonamentalment en els seus aspectes fisioterapèutics i ortopèdics.

CONTINGUTS:

Mòdul 1. Patologia reumatològica.

1. Classificació i epidemiologia bàsica de les principals malalties reumatològiques.
2. Semiologia dels reumatismes.
3. Exploracions complementàries en reumatologia.
4. Artritis reumatoide.
5. Espondiloartropaties.
6. Malalties autoimmunes sistèmiques.
7. Artropaties per microcristalls. Gota i condrocalcinosi.
8. Artritis en la infància
9. Reumatismes de parts toves/fibromiàlgia.
10. Situacions clíniques 1
11. Situacions clíniques 2

Mòdul 2. Cirurgia ortopèdica i traumatologia.

1. Història i exploració clínica en Ortopèdia i Traumatologia. Tècniques complementàries de diagnòstic.
2. Tractaments habituals: Farmacologia, Teràpia Física. Tractament de les fractures: tractament conservador i quirúrgic.
3. Complicacions locals i generals de les fractures. Fractures específiques en edat de creixement.
4. Tumors de l'esquelet: origen, classificació, diagnòstic i tractament.
5. Traumatismes de la regió escapular: Fractures i luxacions. Síndromes doloroses de la regió

escapulohumeral.

6. Traumatismes de l'extremitat superior: Fractures humerals, colze, avantbraç i canell.
7. Patologia de la coxofemoral durant la maduració esquelètica.
8. La coxofemoral dolorosa en l'edat adulta: Necrosi, artrosi.
9. Patologia traumàtica de la pelvis i regió coxofemoral. Fractures i luxacions.
10. Patologia traumàtica de l'extremitat inferior.
11. Lesions lligamentoses i meniscals del genoll. Abordatge clínic del genoll dolorós.
12. Traumatismes de turmell i peu. Fractures i lesions lligamentoses.
13. Síndromes doloroses de turmell i peu.
14. Patologia del raquis: Traumatismes i deformitats de la columna vertebral.
15. Aproximació al dolor lumbar. Lumbàlgies i lumbociatàlgies.

Mòdul 3. Patologia neurològica.

1. Malalties desmielinitzants. Esclerosi múltiple.
2. Malalties cerebrovasculars.
3. Malalties degeneratives. E.L.A.
4. Malaltia de Parkinson.
5. Infeccions del S.N.C.
6. Traumatismes cranoencefàlics.
7. Neoplasies del S.N.C.
8. Miopaties. Miastenia gravis.
9. Neuropaties perifèriques específiques.

Mòdul 4. Patologia de l'aparell respiratori.

1. Record anatomofisiològic.
2. Semiologia respiratòria. Espirometria. Procediments diagnòstics.
3. Insuficiència respiratòria. Diagnòstic i tractament. Oxigenoteràpia. Ventilació mecànica.
4. Malalties pulmonars difuses: MPOC. Asma bronquial.
5. Infeccions del tracte respiratori: Neumonia. Tuberculosi.
6. Neumopaties intersticials difuses. Bronquiectasies.
7. Tromboembolisme pulmonar.
8. Càncer de pulmó.
9. Patologia pleural. Drenatge toràcic.

Mòdul 5. Malalties Infeccioses.

1. Procediments diagnòstics.
2. Infeccions bacterianes per cocs (estafilococ, estreptoc, pneumococ, meningococ).
3. Infeccions víriques (herpes, grip i VIH).
4. Brucel·losi. Carbuncle (àntrax). Legionella Espiroquetes (malaltia de Lyme).
5. Infeccions per protozous Paludisme. Toxoplasmosi.
6. Infeccions nosocomials. Mesures de prevenció.

Mòdul 6. Patologia endocrina.

1. Semiologia i proves de diagnòstic.
2. Alteracions de l'hipotàlem i la hipòfisi.
3. Patologia de la glàndula tiroide i paratiroide.
4. Patologia de les glàndules suprarenals.
5. Diabetis mellitus.

Mòdul 7. Patologia ginecològica.

1. Semiologia ginecològica. Proves de diagnòstic ginecològic.
2. Trastorns funcionals del cicle femení. Endometriosi.
3. Prolapse genital. Incontinència urinària.
4. Patologia tumoral de l'úter. Pòlip endometrial. Mioma uterí. Càncer de cèrvix. Càncer d'endometri.
5. Patologia de les trompes i ovaris. Embaràs ectòpic. Tumors de l'ovari.
6. Patologia de la glàndula mamària. Càncer de mama.

Mòdul 8. Oncologia clínica.

1. Sistemàtica d'estudi del pacient neoplàssic. Tipus histològics. Estadis TNM. Marcadors tumorals. Síndromes paraneoplàsics. Factors pronòstics.
2. Terapèutica oncològica. Estratègia general. Tractament local. (Cirurgia. Radioteràpia).
3. Tractament sistèmic. Quimioteràpia. Hormonoteràpia. Immunoteràpia. Tractament pal·liatiu.

AVALUACIÓ:

- Avaluació continuada de les activitats realitzades en els diferents mòduls, ja siguin teòriques o pràctiques.
- Realització de treballs.
- Prova final (preguntes curtes).

La nota final s'obtindrà dels següents paràmetres:

- 70% examen final
- 30% avaluació continuada de les activitats dirigides i autònomes
- Assistència a classe

BIBLIOGRAFIA:

- Porth, C.M. (2006). *Fisiopatología*. 7ª ed. Madrid: Panamericana.
- Pérez Arellano, J.L. (2006). *Manual de Patología General*. Sisinio de Castro. 6ª ed. Barcelona: Masson.
- Laso, F.J. (2004). *Patología general*. Barcelona: Masson.
- García-Conde, J. (2003). *Patología general. Semiología clínica y fisiopatología*. 2ª ed. Madrid: McGraw Hill.
- Harrison (2007) *Principios de Medicina Interna*. Madrid. McGraw-Hill.
- Farreras-Rozman. (2006). *Medicina Interna*. Madrid: Harcourt Brace.

Procediments Generals en Fisioteràpia II

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Amb la realització de l'assignatura Procediments Generals en Fisioteràpia II que pertany a la matèria de Procediments Generals en Fisioteràpia, es pretén que l'estudiant adquireixi els coneixements bàsics de les tècniques més actuals d'Electroteràpia, Crioteràpia, Hidroteràpia i Balneoteràpia, així com les seves indicacions i contraindicacions.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els principis i les teories dels agents físics i les seves aplicacions en fisioteràpia.
- Comprendre els principis de la biomecànica i l'electrofisiologia, i les seves principals aplicacions en l'àmbit de la fisioteràpia.
- Conèixer i aplicar les bases teòriques i el desenvolupament dels mètodes i procediments fisioterapèutics.
- Comprendre i realitzar mètodes i tècniques específiques que tinguin en compte les implicacions de l'ortopèdia a la fisioteràpia, tècniques reflexes, així com altres mètodes i tècniques alternatives i/o complementàries la seguretat i eficàcia de la qual estigui demostrada segons l'estat de desenvolupament de la ciència.

CONTINGUTS:

1. La Termoteràpia profunda:
  1. Electrologia bàsica: el corrent elèctric.
  2. El circuit elèctric.
  3. La càrrega elèctrica.
  4. Les magnituds elèctriques fonamentals.
  5. Classificació dels corrents elèctrics.
  6. Corrents d'Alta freqüència: La diatèrmia per Ona Curta. Les Microones o Ones decimètriques. Efectes fisiològics. Indicacions i contraindicacions.
  7. Els ultrasons: les vibracions mecàniques d'alta freqüència. Efectes fisiològics del ultrasons. Indicacions i contraindicacions.
2. La Crioteràpia:
  1. Definició.
  2. Els efectes fisiològics del fred.
  3. Tècniques d'aplicació de la crioteràpia.
  4. Indicacions i contraindicacions.
3. Electroteràpia:
  1. Definició.
  2. Efectes fisicoquímics derivats de l'aplicació d'un corrent elèctric.

3. Efectes fisiològics derivats de l'aplicació d'un corrent elèctric.
  4. La iontoforesi.
  5. Corrents diadinàmics.
  6. Corrents interferencials.
  7. Corrents tipus TNS.
  8. Corrents de Träbert.
  9. Corrents tipus MEGAA.
  10. Electroestimulació Neuromuscular (EENM).
  11. Indicacions i contraindicacions de cada tècnica.
4. La Hidroteràpia:
    1. Definició.
    2. Història de la hidroteràpia.
    3. Característiques físiques de l'aigua.
    4. Efectes de la Hidroteràpia: efecte tèrmic, efecte mecànic, efecte químic.
    5. Tècniques d'aplicació.
    6. Indicacions i contraindicacions.
  5. Balneoteràpia:
    1. Definició.
    2. Tècniques de balneoteràpia.
    3. Indicacions i contraindicacions.
  6. Climatoteràpia:
    1. Definició.
    2. Efectes fisiològics.
    3. Tècniques de climatoteràpia.
    4. Indicacions i contraindicacions.
  7. Talassoteràpia:
    1. Definició.
    2. Efectes de la Talassoteràpia: efecte tèrmic, efecte mecànic, efecte químic.
    3. Efectes fisiològics.
    4. Indicacions i contraindicacions.
  8. Magnetoteràpia:
    1. Definició.
    2. Efectes fisiològics.
    3. Indicacions i contraindicacions.
  9. Laserteràpia:
    1. Definició.
    2. La llum.
    3. Tipus de llum.
    4. Efectes fisiològics.
    5. Indicacions i contraindicacions.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

Els **continguts pràctics (10% de la nota final)** s'avaluaran de forma continuada a través de la presentació d'un portafoli de pràctiques per part de l'alumne i de la valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge.

L'estudiant que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques haurà de realitzar una prova pràctica de tots els blocs i la presentació del portafoli de l'assignatura.

Els **continguts teòrics (90% de la nota final)** s'avaluaran mitjançant 2 proves escrites realitzades al llarg del semestre. La primera prova escrita té un valor del 30% de la nota final, la 2ª prova escrita té un valor del 60% de la nota final.

L'alumne que no superi l'assignatura mitjançant la nota resultant del sumatori de les proves escrites i el portafolis tindrà l'opció de presentar-se a una prova escrita al final del semestre.

BIBLIOGRAFIA:

- Janer Boada, J. (1982). *Manual práctico de Electroterapia*. Barcelona: Eunibar.
- Kahn, J. (1986). *Principios y práctica de Electroterapia*. Barcelona: Jims.
- Marin, J.M. (2000). *Electroterapia para fisioterapeutas*. Madrid: Panamericana.

Teràpia Manual d'Extremitats Superiors i Inferiors

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria de Mètodes Específics d'Intervenció en Fisioteràpia i pretén que l'estudiant adquireixi els coneixements teòrics i pràctics per introduir-se a la teràpia manual passiva analítica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Conèixer els canvis fisiològics i estructurals que es poden produir com a conseqüència de l'aplicació de la fisioteràpia.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.
- Comprendre i aplicar els mètodes i procediments manuals i instrumentals de valoració en fisioteràpia i rehabilitació física, així com l'avaluació científica de la seva utilitat i efectivitat.
- Comprendre i realitzar els mètodes i tècniques específics referits a l'aparell locomotor (incloent teràpies manuals, teràpies manipulatives articulars, osteopatia i quiropràxia), als processos neurològics, l'aparell respiratori, al sistema cardiocirculatori i les alteracions de l'estàtica i la dinàmica.

CONTINGUTS:

1. Teoria Teràpia Manual:
  1. Introducció a la Teràpia Manual analítica passiva, objectius i principis
  2. Biomecànica articular de les EESS i EEII.
  3. Descripció de les maniobres de mobilització analítica passiva de les extremitats
2. Pràctica extremitat superior:
  1. Cinturó escapular.
  2. Colze i avantbraç.
  3. Mà.
3. Pràctica extremitat inferior:
  1. Maluc
  2. Genoll i cama
  3. Peu

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

Els continguts pràctics s'avaluaran de forma continuada a través de la presentació del portafolis de pràctiques per part de l'alumne i de la valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge. Els continguts teòrics s'avaluaran a través de proves escrites i presentació de treballs durant el semestre. La nota final serà un 40% de l'examen teòric, un 40% de la pràctica i un 20% del portafolis.

Avaluació en prova final:

L'estudiant que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques, no podrà avaluar-se a través del sistema d'avaluació continuada i haurà de realitzar un examen teòric final, una prova pràctica de tots els blocs de l'assignatura i la presentació del portafolis.

La nota final serà un 40% de l'examen teòric, un 40% de la prova pràctica i un 20% del portafolis.

L'estudiant que no superi l'avaluació continuada tindrà l'opció de realitzar **l'avaluació en prova final** amb la mateixa valoració que s'ha especificat més amunt

BIBLIOGRAFIA:

- Genot, C.; Neiger, H.; Pierron, G.; Peninou, G. (1988). *Kinesioterapia. Evaluaciones. Técnicas pasivas y activas del aparato locomotor*. 2 toms. Madrid: Panamericana.
- Kaltenborn, F.M. (2004). *Fisioterapia manual. Extremidades*. Madrid: McGraw-Hill Interamericana.
- Kapandji, A.I. (2010). *Fisiología articular, Tomo I, Tomo II, Tomo III*. (6 ed). Madrid: Panamericana.
- Lewit, K. (2002). *Terapia manipulativa para la rehabilitación del aparato locomotor*. Barcelona: Paidotribo.
- Miralles, R.C (2005). *Biomecánica clínica de los tejidos y las articulaciones del aparato locomotor*. (2Ed). Barcelona: Elsevier-Masson.

ASSIGNATURES DE TERCER CURS

Mètodes d'Intervenció en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura està inclosa dins de la Matèria 13, Mètodes Específics d'Intervenció en Fisioteràpia.

Pertany al àmbit propi de la professió.

Els seus objectius principals són:

- Facilitar la comprensió i els coneixements teòrics i pràctics en Programació Neuromotriu, Sistemes de Contenció, Cadenes Musculars i Alteracions Patològiques del Raquis.
- Adquirir les habilitats pràctiques pròpies del fisioterapeuta en els àmbits o camps de la programació neuromotriu central i perifèrica, els sistemes de contenció, com a eina diària dins del tractament del professional, l'estudi de les cadenes miofascials i el seu tractament.
- Aprofundir sobre les escoliosis i altres alteracions del raquis.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Conèixer els canvis fisiològics i estructurals que es poden produir com a conseqüència de l'aplicació de la fisioteràpia.
- Identificar els canvis produïts com a conseqüència de la intervenció de la fisioteràpia.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.
- Comprendre i aplicar els mètodes i procediments manuals i instrumentals de valoració en fisioteràpia i rehabilitació física, així com l'avaluació científica de la seva utilitat i efectivitat.
- Conèixer, dissenyar i aplicar les diferents modalitats i procediments generals d'intervenció en fisioteràpia: massoteràpia, electroteràpia, magnetoteràpia, hidroteràpia, balneoteràpia, Climatoteràpia, talassoteràpia, termoteràpia, crioteràpia, vibroteràpia, fototeràpia, pressoteràpia, teràpies derivades d'altres agents físics, així com aspectes fonamentals de la ergoteràpia i altres teràpies afins a l'àmbit de competència de la fisioteràpia.
- Comprendre i realitzar els mètodes i tècniques específics referits a l'aparell locomotor (incloent teràpies

manuals, teràpies manipulatives articulars, osteopatia i quiropràxia), als processos neurològics, l'aparell respiratori, al sistema cardiocirculatori i les alteracions de l'estàtica i la dinàmica.

CONTINGUTS:

1. Programació Neuromotriu.
2. Sistemes de contenció.
3. Alteracions Patològiques del Raquis.
4. Cadenes musculars.

AVALUACIÓ:

Es fa per mitjà d'un procés d'Avaluació Continuada.

- Presentació del portafolis dels continguts teòrics i pràctics desenvolupats per part de l'estudiant 20%.
- Valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge 20%.
- Els continguts teòrics i pràctics s'avaluaran amb proves escrites o tipus test 60%.

L'estudiant que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques no podrà ser avaluat pel sistema d'avaluació continuada. Haurà de realitzar un examen teòric i una prova pràctica de tot el contingut de l'assignatura i presentar el portafolis com a condició indispensable per fer l'examen i la prova.

BIBLIOGRAFIA:

- Busquet, Leopold (1998). *Las cadenas musculares, tomo I, tronco y columna cervical*. Barcelona: Paidotribo.
- — (1998). *Las cadenas musculares, tom II, lordosis-cifosis-escoliosis y deformaciones torácicas*. Barcelona: Paidotribo.
- —(1997). *Las cadenas musculares, tomo III, la pubalgia* . Barcelona: Paidotribo.
- —(1997). *Las cadenas musculares, tomo IV, miembros inferiores*. Barcelona: Paidotribo.
- Denys-Struyf, G. (1998). *Manual del Mezierista, tomo I*. Barcelona: Paidotribo.
- —. (1998). *Manual del Mezierista, tomo II*. Barcelona. Paidotribo.
- Ehmer, B. (2005). *Fisioterapia en ortopedia i traumatología*. Madrid: Editorial McGraw-Hill/Interamericana.
- Haarer-Becker, R. (2001). *Manual de técnicas de fisioterapia, aplicación en traumatología i ortopedia*. Barcelona: Paidotribo.
- Souchart, P.E. (1998). *Rééducation postural globale, tome I*. Saint-Mont. Editorial Société d'édition Le Pousoe.
- —(1998). *Stretching global activo*. Barcelona: Paidotribo.
- Weiss, Hans-Rudolf; Rigo, Manuel (2004). *Fisioterapia para la escoliosis basada en el diagnóstico*. Madrid: Paidotribo.

Pràcticum I

Crèdits: 9.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

En el mòdul de pràctiques externes s'hi adscriu la matèria Pràcticum Clínic, que s'estructura a través de quatre assignatures, anomenades: Pràcticum I, Pràcticum II, Pràcticum III i Pràcticum IV.

El pràcticum clínic s'organitza entre el tercer i quart any (5, 6, 7 i 8 semestre). Aquests períodes segueixen una seqüència progressiva per a l'adquisició de competències, d'acord amb diferents nivells d'aprenentatges de les competències així com d'integració dels continguts de les diferents matèries del grau per a cada un dels diferents períodes programats. Es imprescindible superar cada pràcticum per accedir al següent.

Els pràcticums clínics es realitzen en organitzacions assistencials en virtut de convenis de col·laboració entre la Universitat de Vic i cadascun dels centres.

El rotatori clínic es realitzarà en hospitals, centres sociosanitaris, centres d'atenció primària, mutualitats laborals, centres d'atenció precoç, centres d'atenció social especialitzada i centres de fisioteràpia privats.

Les estades clíniques tutelades pretenen que l'estudiant desenvolupi i integri, de manera continuada i progressiva, les competències necessàries per aplicar en un context real els coneixements adquirits en les diferents matèries que configuren el pla d'estudis.

Objectius

- Integrar el concepte holístic de la persona a través del coneixement de les diferents disciplines.
- Assumir la pròpia responsabilitat per a donar respostes a les necessitats variants de l'individu i/o grup en relació a la prevenció, promoció, manteniment i recuperació de la funcionalitat del cos humà mitjançant tècniques terapèutiques manuals i/o físiques.
- Analitzar la relació entre la salut i la malaltia com un procés dinàmic que permet ajudar al desenvolupament de les capacitats i els recursos personals.
- Assumir el rol propi i el de col·laboració amb els altres professionals de la salut.
- Proporcionar atencions adequades segons l'evolució de les ciències i de la societat, la legislació vigent i el codi ètic professional.
- Integrar els principis de la comunicació com a base de la relació assistencial.
- Integrar el model de Fisioteràpia, basat en les aportacions de la C.I.F (Classificació Internacional de Funcions), per a utilitzar un mètode de treball que afavoreixi una atenció individualitzada.
- Prendre consciència de la necessitat de l'actualització professional.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Proporcionar una atenció que garanteixi el dret a la dignitat, privacitat, intimitat, confidencialitat i capacitat de decisió del pacient i família.
- Individualitzar la intervenció de fisioteràpia considerant l'edat, el gènere, les diferències culturals, el grup ètnic, les creences i els valors.
- Establir una relació empàtica i d'acompanyament amb els malalts i familiars.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la presa de decisions.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per a l'ús d'habilitats interpersonals.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Habilitat per comunicar-se amb experts d'altres camps.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar el tractament fisioterapèutic més adequat en els diferents processos d'alteració, prevenció i promoció de la salut, així com en els processos de creixement i desenvolupament.
- Identificar la situació del pacient/usuari a través d'un diagnòstic de cures de fisioteràpia, planificant les intervencions, i avaluant la seva efectivitat en un entorn de treball cooperatiu amb altres professionals en ciències de la salut.
- Integrar tots els coneixements, habilitats, destreses, actituds i valors adquirits en totes les matèries, capacitant per a una atenció de fisioteràpia eficaç.

CONTINGUTS:

- Realització d'un seminari de presentació i entrega del dossier de pràctiques on s'explica la guia de pràctiques, el pla de treball, es dona tota la documentació sobre el centre / servei assignat i el nom del professor tutor de seguiment de la Universitat.
- L'estudiant, durant el període de pràctiques del Pràcticum I haurà d'elaborar un treball setmanal dirigit i controlat pel tutor de seguiment de pràctiques.
- Realització d'una reunió d'avaluació entre el tutor de seguiment i l'estudiant a la finalització del període de pràctiques.

AVALUACIÓ:

La valoració final de l'assignatura Pràcticum I s'obté a partir de dos indicadors:

Primer. Avaluació conjunta entre professors/tutors i estudiant de pràctiques a on s'analitzen els resultats obtinguts durant la presentació de les seves fitxes, el contingut de l'autoavaluació de l'estudiant i l'acord entre professors - estudiant en la nota d'aquest apartat. Aquesta valoració significa el 50% de la nota.

En cas de no superar-la, l'estudiant haurà de repetir el contingut indicat pel tutor de pràctiques de la Universitat. En aquest cas la nota màxima serà un 5 en cas de superar l'avaluació. Si no se supera, l'estudiant haurà de repetir el període de pràctiques

Segon. Avaluació del tutor de l'estudiant del lloc de pràctiques. Aquesta valoració significa el 50% restant de la nota. En cas de no superar-la l'estudiant haurà de repetir el període de pràctiques.

BIBLIOGRAFIA:

- Alcántara, Serafina (1995). *Fundamentos de fisioterapia*. Madrid: Síntesis.
- Diversos autors. (1998). *Encyclopédie médico-chirurgicale: ECM. Medicina física*. (Española ed.). Paris: Éditions Techniques.
- Doreen; Bauer (1994). *Rehabilitación: enfoque integral. Principios básicos*. Barcelona: Masson-Salvat.
- Gallego, Tomás (2007). *Bases teóricas y fundamentos de la fisioterapia*. Madrid: Médica Panamericana.
- Genot; Neiger; Leroy; Dufourt; Péninou; Dupré; Pierron. (1988). *Kinesioterapia I, II, III, IV*. Madrid: Médica Panamericana.
- Hislop H. Daniels; Worthingham (2003). *Técnicas de balance muscular*. (7a ed.) Madrid: Elsevier.
- Jurado, A; Medina, I (2007). *Manual de pruebas diagnosticas. Traumatología y ortopedia*. Barcelona: Paidotribo.

- Kapandji (1997). *Cuadernos de fisiología articular*. 5a ed. Madrid: Médica Panamericana.
- Norkin-White (2006) *Goniometría. Evaluación de la movilidad articular*. Madrid: Marban.
-
- Xhardez, Y. (1992). *Vademécum de kinesiología y reeducación funcional*. Buenos Aires: Ateneo.

Procediments Generals en Fisioteràpia III

Crèdits: 3.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

A PGFIII l'alumne realitza l'aprenentatge bàsic de dues tècniques especials de massoteràpia: el Drenatge Limfàtic Manual (DLM) i el Massatge Transversal Profund (MTP), mitjançant classes de contingut teòric i pràctics en grup reduïts.

CONTINGUTS:

Contingut teòric:

1. Drenatge Limfàtic Manual
  1. Anatomia del sistema limfàtic
  2. Principis del drenatge limfàtic segons Leduc
  3. Maniobres del drenatge
  4. Indicacions
  5. Contraindicacions
  6. Aplicacions
2. Massatge Transversal Profund
  1. Principis del massatge transversal profund
  2. Tècnica d'aplicació
  3. Indicacions
  4. Contraindicacions
  5. Aplicacions

Contingut pràctic:

1. Introducció al Drenatge Limfàtic Manual (DLM)
  1. Maniobres de DLM
  2. Drenatge limfàtic extremitat superior
  3. Drenatge limfàtic extremitat inferior
  4. Resolució de casos
2. Introducció a les maniobres de massatge transversal profund
  1. Tècnica d'aplicació
  2. Aplicacions del massatge transversal profund en teixit muscular
  3. Aplicacions del massatge transversal profund en teixit tendinós
  4. Aplicacions del massatge transversal profund en teixit lligamentós
  5. Indicacions del massatge transversal profund

AVALUACIÓ:

L'avaluació es realitza a través d'un procés d'avaluació continuada que contempla tres processos d'avaluació: l'avaluació del procés d'aprenentatge pràctic, que representa el 50% de la nota final; l'avaluació del procés d'aprenentatge teòric, que representa el 40% de la nota final i la presentació del portafoli de l'alumne que representa el 10% de la nota final.

Per als alumnes que no superin l'avaluació continuada, s'ha previst una avaluació en forma de prova final.

Avaluació continuada

1. Portafoli de l'alumne que recull el seu procés d'aprenentatge i que equival a un 10% de la qualificació global.
2. Avaluació pràctica al llarg de l'assignatura que equival al 50% de la nota.
3. Avaluació en forma de prova escrita del contingut teòric de l'assignatura, que equival a un 40% de la qualificació global

L'avaluació continuada és el resultat d'aquests tres processos d'avaluació i cal superar cadascuna de les parts.

Si no es compleix un mínim del 80% d'assistència a les classes pràctiques, o si una part de l'avaluació continuada no s'ha superat, l'avaluació continuada es considera no superada, i per tant, suspesa.

Avaluació en forma de prova

Els alumnes que no superin el procés d'avaluació continuada podran presentar-se a una avaluació final que consisteix en un examen teòric i un examen pràctic dels continguts pràctics, i la presentació del portafoli de l'assignatura com a condició indispensable per poder realitzar la prova.

L'examen teòric val el 40% de la nota final i l'examen pràctic el 60% de la nota final.

Cal superar cadascuna de les parts, és a dir, l'examen teòric i l'examen pràctic, per superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Cyriax, J. H. (2005). *Lesiones de ligamentos, tendones, cartílagos y músculos*. Madrid: Marbán Libros.
- Leduc, A., & Leduc, O. (2003). *Drenaje linfático :Teoría y práctica*. Barcelona: Masson.

Complementària

- Cyriax, J. H., & Coldman, M. (2001). *Tratamiento por manipulación masaje e inyección* (11a ed.). Madrid: Marbán.
- Fernández Domene, A., & Lozano Celma, C. (1998). *DLM drenaje linfático manual :[método original dr. vodder]*. Barcelona: Nueva Estética.
- Viñas, F. (1991). *La linfa y su drenaje manual*. Barcelona: Integral.
- Viñas, F. (2003). *La linfa y su drenaje manual* (7a ed.). Barcelona: RBA Libros.

Diagnòstic per la Imatge Aplicat a la Fisioteràpia

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Són objectius de l'assignatura:

- Dotar l'alumne de fisioteràpia dels criteris bàsics per a la interpretació de les diferents tècniques del diagnòstic per la imatge.
- Adquirir el coneixement elemental de la física del radiodiagnòstic i la comprensió de les imatges radiogràfiques.

CONTINGUTS:

1. Cronologia del diagnòstic:
  1. Bases de la tècnica radiològica.
  2. Projeccions radiogràfiques
2. Introducció a la semiologia radiològica òssia i de la patologia articular.
  1. Principals signes radiogràfics
3. Generalitats sobre fractures.
  1. Tipus de fractures, evolució, trastorns de la consolidació i altres complicacions.
4. Radiologia bàsica de les malalties articulars
  1. Reumatismes inflamatoris i mecànic-degeneratius
5. Radiologia bàsica de les lesions solitàries elementals de l'esquelet.
  1. Tumoracions benignes i malignes
6. Extremitat superior.
  1. Posicions i anatomia radiogràfiques.
  2. Traumatologia, patologia articular i yuxtaarticular.
7. Extremitat inferior.
  1. Posicions i anatomia radiogràfiques.
  2. Traumatologia, patologia articular i yuxtaarticular
8. Columna vertebral i pelvis.
  1. Posicions i anatomia radiogràfiques.
  2. Traumatologia, patologia articular i yuxtaarticular.
  3. Desviacions vertebrals. Mides angulars.
9. Generalitats sobre altres tècniques de diagnòstic per la imatge.
  1. T.A.C.
  2. Ressonància Nuclear Magnètica
  3. Gammagrafia
  4. Ecografia.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada de les activitats dirigides, autònomes o en grups, ja siguin teòriques o pràctiques.

La nota final s'obtindrà dels següents paràmetres.

- 70% Examen final escrit. Inclou conceptes teòrics i interpretació d'imatges.
- 30% Seminaris

BIBLIOGRAFIA:

- Resnick. *Huesos y articulaciones en imágenes radiológicas*. Ed. Elsevier Saunders, 2005.
- Berquist, T.H. *Compendio de diagnóstico por la imagen en patología músculo esquelética*. Ed McGraw Hill, 2004.
- Fleckenstein. *Bases anatómicas del diagnóstico por imagen*. Ed. Harcourt, 2002.

Elaboració de Projectes II

Crèdits: 3.00

Segon semestre

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Complementària

Fisioteràpia Cardiorespiratòria

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura desenvolupa els aspectes bàsics d'aquests àmbits de la professió que tenen tants punts en comú.

D'una banda, inclosa en els programes de rehabilitació pulmonar com a fisioteràpia respiratòria (FR), que Sengenís defineix el 1994 com "l'art d'aplicar unes tècniques físiques basades en el coneixement de la fisiopatologia respiratòria, juntament al coneixement psicoemocional del pacient per prevenir, curar o, algunes vegades, només establir les alteracions que afecten el sistema toracopulmonar". Tot i que en l'assignatura ens centrarem més en l'aprenentatge de l'aplicació de tècniques físiques, manuals i mecàniques en les estructures òsteo-teno-musculars i viscerals que intervenen en el moviment respiratori i la fisiologia del sistema cardiopulmonar del pacient, a partir de l'exploració clínica i estetoacústica segons el mètode científic i el paradigma mecanicista.

D'altra banda, inclosa en els programes de rehabilitació cardíaca, on el fisioterapeuta és el responsable dels exercicis físics que realitzen aquests tipus de pacients.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els canvis fisiològics i estructurals que es poden produir com a conseqüència de l'aplicació de la fisioteràpia.
- Conèixer i aplicar les bases teòriques i el desenvolupament dels mètodes i procediments fisioterapèutics.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.

CONTINGUTS:

1. Rehabilitació respiratòria (concepte)
2. Repàs anatòmic de l'aparell respiratori
3. Repàs fisiològic de l'aparell respiratori
4. Valoració en fisioteràpia respiratòria
5. Intervenció de fisioteràpia.
  1. Reeduació respiratòria
  2. Permeabilització de la via aèria
  3. Reentrenament a l'esforç
  4. Relaxament
6. Àmbits d'intervenció de la fisioteràpia respiratòria
  1. Pediatria
  2. Cirurgia
  3. EPOC (patologia crònica)
  4. Teràpia inhalada
7. Rehabilitació cardíaca

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

- Treballs en grup: 20% de la nota final de l'assignatura
- Participació, proves ràpides, exercicis a l'aula,... : 20% de la nota final de l'assignatura.
- Avaluació pràctica: 20% de la nota final de l'assignatura.
- Examen escrit global: 40% de la nota final de l'assignatura.
- Assistència a les classes pràctiques: Si no es compleix **un mínim del 80% d'assistència a les classes pràctiques**, l'avaluació continuada es considera no superada, i per tant, suspesa.

Els alumnes que no superin el procés d'avaluació continuada, podran presentar-se a una avaluació final, que consisteix en un examen teòric i un examen pràctic, així com en l'entrega de tots els treballs i/o exercicis a l'aula en el cas que no els hagi superat en l'avaluació continuada.

L'examen teòric valdrà el 50% de la nota final i l'examen pràctic el 50% de la nota final.

BIBLIOGRAFIA:

- West, J.B. (1996). *Fisiología respiratoria*. Madrid: Mèdica Panamericana,
- Güell, M.R. (2005) *Tratado de rehabilitación respiratoria*. Barcelona: Ars Médica.
- Postiaux, G. (2000) *Fisioterapia respiratoria en el niño*. Madrid: McGraw-Hill Interamericana.
- Giménez, M.; Vergara, P.; Servera, E. (2001) *Prevención y rehabilitación de patología respiratoria crónica*. Madrid: Panamericana.
- Espinosa J.S.; Bravo J.C. (2000). *Rehabilitación cardíaca y atención primaria*. Madrid: Panamericana.
- Valenza, G.; González, L.; Yuste, M.J. (2005). *Manual de fisioterapia respiratoria y cardíaca*. Madrid: Síntesis.

Fisioteràpia Comunitària

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria de Fisioteràpia Comunitària, Salut Pública, Gestió i Administració de Serveis. Concretament es treballarà:

- La Fisioteràpia en l'atenció primària de salut.
- Programes de promoció i prevenció de la salut dirigits a la comunitat.
- Estratègies d'intervenció en la fisioteràpia domiciliària.
- Els conceptes de salut laboral.
- Els fonaments de la intervenció en fisioteràpia en el prepart, puerperi i postpart.
- La violència de gènere i altres tipus de violència.
- La detecció precoç, prevenció, assistència i rehabilitació de les víctimes.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Analitzar les necessitats d'atenció i provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada i la continuïtat assistencial.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per aprendre.
- Preocupació per la qualitat.
- Sensibilitat davant qüestions mediambientals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar els factors que intervenen en el treball en equip i en situacions de lideratge.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.
- Identificar la situació del pacient/usuari a través d'un diagnòstic de cures de fisioteràpia, planificant les intervencions, i avaluant la seva efectivitat en un entorn de treball cooperatiu amb altres professionals en ciències de la salut.
- Conèixer i aplicar les guies de bona pràctica clínica.
- Comprendre els conceptes fonamentals de la salut i la funció que realitza el fisioterapeuta en el sistema sanitari.
- Comprendre els factors relacionats amb la salut i els problemes relacionats amb la fisioteràpia en els àmbits de l'atenció primària, especialitzada i salut laboral.
- Conèixer el sistema sanitari espanyol.
- Conèixer i identificar els problemes psicològics i físics derivats de la violència de gènere per capacitar els estudiants en la prevenció, detecció precoç, assistència i rehabilitació de les víctimes d'aquesta forma de violència.

CONTINGUTS:

Fisioteràpia Comunitària.

1. Organització i planificació dels serveis sanitaris: Salut Pública i Salut Comunitària
2. Característiques generals dels diferents models sanitaris
3. Atenció Primària: conceptes, origen i organització
4. El sistema sanitari català
5. Fisioteràpia en Atenció Primària
6. Funcions del fisioterapeuta en els equips de Salut Pública
7. Principals àmbits d'actuació del fisioterapeuta en Atenció Primària
8. Atenció domiciliària en fisioteràpia

Salut laboral.

1. Salut laboral. Concepte
2. Llei de prevenció de riscos laborals. Principis
3. Riscos en l'àmbit laboral. Tipus, avaluació i prevenció
4. Alteracions de la salut relacionats amb l'àmbit laboral: accidents de treball i malalties professionals
5. Institucions i serveis relacionats: Malalties de treball i malalties professionals de la Seguretat Social. Serveis de prevenció. Delegats de prevenció
6. Vigilància de la salut
7. Salut laboral en l'àmbit de la fisioteràpia

Intervenció en fisioteràpia en el prepart, puerperi i postpart

1. Definició del compartiment pelvi-perineal. Resum de l'anatomia i fisiologia. Fisiopatologia bàsica en la dona jove, que fa esport, menopausa i dona gran.
2. Intervenció de fisioteràpia en AP en l'embaràs, part eutòcic, part distòcic i puerperi
3. Exercicis de prevenció de les lesions del sòl de la pelvis femenina en totes les edats

Activitat física

1. Introducció. Definició de l'activitat física. Definició de les activitats físiques bàsiques
2. Beneficis de l'activitat física. Antidepressiva. Conciliadora del son. Preventiva de diferents malalties: Diabetis tipus II, sobrepès, osteoporosi. Augmenta l'esperança de vida
3. Exemples de diferents programes: Activitat física per adults. Activitat física per gent gran. Activitat física per a infants i adolescents

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

- Els continguts pràctics s'avaluaran de forma continuada a la classe pràctica a través de la valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge de les pràctiques impartides de prepart i postpart. Més la presentació de dos treballs (resums crítics de l'article F. Primària i 2n article F. Domiciliària) que es treballaran durant el semestre
- Els continguts teòrics s'avaluaran a través de proves escrites, la presentació en Power Point d'una exposició oral en grup (vegeu format adjunt), basada en un article de fisioteràpia comunitària.

Avaluació en prova final:

- L'estudiant que no hagi assistit al 80 % de les classes pràctiques no podrà avaluar-se a través del sistema d'avaluació continuada i haurà de fer un examen teòric final, una prova pràctica dels blocs de l'assignatura i la presentació de la exposició (Power Point) oral basada en un article de fisioteràpia comunitària.

- L'estudiant que no superi l'avaluació continuada haurà de realitzar un examen teòric final, una prova pràctica de tots els blocs i la presentació de la presentació
- Power Point de la exposició oral basada en un article de l'assignatura Fisioteràpia comunitària.

Valors de les notes

- Continguts teòric: 60% = 40% examen + 20% exposició oral en grup màxim 4 persones.
- Continguts pràctics: 40% = 20% pràctiques+ 20% article F. Primària o bé article F. Domiciliària.

BIBLIOGRAFIA:

- De Gasquet, Bernadette *Bien-?tre et maternité*, Ed. Albin Michel, 2009.
- Calais-Germain, Blandine; Vives Parés, Núria; *Parir en movimiento (las moviidades de la pelvis en el parto)*; Barcelona: La liebre de marzo, 2009.
- Bonakat, R.; Alonso, G.; Rojo, J.J. *Ejercicio físico durante el embarazo y su relación con los tiempos de las etapas del parto*, 2005.
- Cambra Linés, M.P. *El papel del fisioterapeuta en el embarazo y la preparación del parto*.
- DD. AA. (Consue Ruiz-Jarabo Quemada, Pilar Blanco Prieto, dir.) *La violencia contra las mujeres. Prevención y detección*, Madrid: Díaz de Santos, 2005. ISBN 84-7978-628-0 Vista parcial a Google libros.
- Ferri Morales, A.; Anastegui Azkúe, J.M. *Prevención de la disfunción del suelo pélvico de origen obstétrico*, 2004.
- Grup The Cochrane Collaboration: *incontinències urinàries*, 2005. Berhmans B. Actas Url Esp 2006;30(2):112-122
- Herrera Pérez, A.; Arriaga Hernández, J.; González Espinosa, C.; Leppe Zamora, J.; Herrera Neira, F. *Calidad de vida y función sexual en mujeres postmenopáusicas con incontinencia urinaria*. Actas Urológicas Españolas. Junio de 2008.
- Martínez Bustelo, S.; Ferri Morales, A. et al. *Entrevista clínica y valoración funcional del suelo pélvico*. A Coruña: Fisioterapia 2004; 26(5):266-80.
- Montagut Martínez, Ferran; Gemma Flotats Farré (coords.) *Rehabilitación domiciliaria: principios, indicaciones y programas terapéuticos*. Barcelona: Masson, 2005. ISBN: 84-458-1532-6
- Osborne, Raquel *Apuntes sobre la violencia de género*, Barcelona: Bellaterra, 2009, ISBN 978-84-7290-465-1
- Pereira, A. *Exploración sistemática de la paciente con disfunción del suelo pélvico* (en línia). Disponible a:
http://www.hvn.es/servicios_asistenciales/ginecologia/documentos/Ponencias2005/exploracion_suelo.pdf
- Sheila Kitzinger; *La mujer y su experiencia sexual*, Ediciones Folio, 1985.
- Stephenson, O'Connor. *Fisioterapia en Obstetricia y Ginecologia*. Madrid: McGraw-Hill-Interamericana, 2003.
- Walker, Carolina. *Fisioterapia en obstetricia y uroginecologia*. Barcelona: Masson Elsevier, 2006.

Webs:

- www.efisioterapeuta.net/certamen
- www.elbebe.com/index.php/es/multimedia/videos/embarazo-preparacion-al-parto
- www.bebesymas.com/otros/ejercicios-preparto-para-fortalecer-el-suelo-pelvico

Els professors recomanaran bibliografia específica i altres fonts documentals per a cada tema al llarg del curs.

Fisioteràpia en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria Fisioteràpia en especialitats clíniques.

Objectius:

- Conèixer les generalitats i les malalties més freqüents en el camp de la fisioteràpia traumàtica i reumàtica
- Saber fer la valoració i tractament del pacient, des de la perspectiva de la fisioteràpia, en les diferents patologies de l'aparell locomotor.
- Identificar el tractament de fisioteràpia més adequat, en les diferents etapes de la malaltia, aplicant el tractament segons l'evolució,

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els principis i les teories dels agents físics i les seves aplicacions en fisioteràpia.
- Conèixer els canvis fisiològics i estructurals que es poden produir com a conseqüència de l'aplicació de la fisioteràpia.
- Conèixer la fisiopatologia de les malalties, identificant les manifestacions que apareixen al llarg del procés, així com els tractaments mèdicoquirúrgics, fonamentalment en els seus aspectes fisioterapèutics i ortopèdics.
- Identificar els canvis produïts com a conseqüència de la intervenció de la fisioteràpia.
- Conèixer i aplicar les bases teòriques i el desenvolupament dels mètodes i procediments fisioterapèutics.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.
- Comprendre i realitzar mètodes i tècniques específiques que tinguin en compte les implicacions de l'ortopèdia a la fisioteràpia, tècniques reflexes, així com altres mètodes i tècniques alternatives i/o complementàries la seguretat i eficàcia de la qual estigui demostrada segons l'estat de desenvolupament de la ciència.
- Identificar el tractament fisioterapèutic més adequat en els diferents processos d'alteració, prevenció i promoció de la salut, així com en els processos de creixement i desenvolupament.

CONTINGUTS:

1. Conceptes generals en Fisioteràpia en Traumatologia, Reumatologia i Ortopèdia
2. Valoració, objectiu i tractament en les diferents patologies de les EESS.
3. Valoració, objectiu i tractament en les diferents patologies de les EEII
4. Valoració, objectiu i tractament de les malalties reumàtiques més freqüents.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés: Avaluació continuada

L'avaluació del cicle teòric es farà a partir de proves escrites que caldrà superar amb una puntuació igual o superior a 5. Per fer la mitjana cal haver realitzat un 100% de les proves escrites.

L'alumne que no compleixi amb el requisit establert, anirà a una prova final de tot el contingut de la matèria.

El professor, segons la dinàmica del grup, pot determinar la realització d'una prova extra examinadora dels continguts impartits fins al moment

Avaluació pràctica

L'avaluació dels continguts pràctics es farà de forma continuada, tenint en compte la participació activa de l'estudiant, assistència, habilitats, coneixements....

Per poder superar els continguts pràctics s'ha d'assistir al 90% de les classes pràctiques.

El professor, segons la dinàmica del grup, pot determinar la realització d'una prova examinadora pràctica dels seus continguts en qualsevol moment

Es imprescindible aprovar els continguts teòrics i pràctics per superar l'assignatura

Avaluació de resultats:

L'avaluació dels resultats d'aprenentatge de l'assignatura es farà de manera continuada a partir dels següents elements:

- Exposició de casos clínics i articles basats en l'evidència. Participació en les classes (50%)
- Realització de provés durant el semestre (50%)

Per aprovar l'assignatura cal aprovar cadascun dels apartats.

- En ser una assignatura eminentment pràctica, l'assistència a les classes és obligatòria (90% d'assistència).
- Els treballs, proves, lectures, presentacions no realitzades o no presentades en el termini previst equivaldran a un suspens i no es podran lliurar posteriorment.

L'estudiant que no superi la valoració continuada o l'estudiant que no hagi complert algun dels requisits establerts per l'avaluació podrà presentar-se a un examen final i a una prova pràctica de tots els blocs de l'assignatura.

La nota final serà: 50% examen teòric i treballs i un 50% prova pràctica.

Si després de la realització de la prova final alguna part no queda superada, l'assignatura queda pendent d'aprovar.

BIBLIOGRAFIA:

- Atkinson, K., Coutts, F., & Hassenkamp, A. (2007). *Fisioteràpia en ortopedía: Un enfoque basado en la resolución de problemas* (2a ed.). Barcelona: Elsevier.
- Brotzman, S. B.; Wilk, K. E. (2005). *Rehabilitación ortopédica clínica* (2ª ed.). Madrid: Elsevier.
- Díaz Petit, J.; Camp, R. (2002). *Rehabilitación en la artritis reumatoidea*. Barcelona: Masson.
- *Encyclopédie médico-chirurgicale: ECM. aparato locomotor* (2000-). (Español ed.). París: Éditions scientifiques et médicales: Elsevier.
- *Encyclopédie médico-chirurgicale: ECM. medicina física* (1998-). (Español ed.). París: Éditions Techniques.
- Rotés Querol, J. *Vivir con la artritis reumatoide*. Barcelona: J & C Ediciones Mèdicas.
- Serra Gabriel, M. R., Díaz Petit, J.; Desande Carril, M. L. (1977). *Fisioteràpia en traumatologia, ortopedía y reumatología* (1a ed.). Barcelona: Springer.
- Vilar Orellana, E.; Sureda Sabaté, S. (2005). *Fisioteràpia del aparato locomotor*. Madrid: McGraw-Hill.

Fisioteràpia Gerontològica i Geriàtrica

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

L'estudiant realitza un aprenentatge sobre els principis fonamentals de l'envelliment actiu i la atenció gerontogeriàtrica des de un nivell preventiu i assistencial. A través de classes teòriques, de experimentació pràctica.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Identificar els principis fonamentals de l'envelliment actiu i l'atenció gerontogeriàtrica.
- Identificar les modificacions biofisiològiques i els fenòmens psicosocials associats al procés d'envelliment.

CONTINGUTS:

Teòrics i pràctics

- Introducció a la fisioteràpia geriàtrica.
- Envelliment, fragilitat e atenció geriàtrica.
- Síndromes geriàtriques. Maltractaments.
- Politiques d'atenció a la gent gran.
- Procés general d'intervenció en geriatria.
- Valoració geriàtrica.
- Cures de fisioteràpia.
- Acompanyament al final de la vida, mort i dol.

Activitat física per a la gent gran

- Envelliment actiu. Canvis biològics i psicosocials.
- Representació social del envelliment.
- Objectius de l'AF, requisits, programes.
- Planificació de sessions d'activitat física en gent gran.
- Avaluació de les activitats programades.

La gerontopsicomotricitat

- La Psicomotricitat envers altres propostes corporals.
- Les possibilitats i limitacions de la Gerontopsicomotricitat.
- La proposta psicomotriu en persones grans.
- Objectius, materials, espais i actitud personal.
- Planificació de les sessions.

AVALUACIÓ:

- L'avaluació de l'assignatura es farà de forma continuada a través de les proves teòriques i/o pràctiques, treballs individual o en petit grup que cada professor establirà al llarg del seu mòdul.
- Cal la superació dels tres mòduls per aprovar l'assignatura.
- Aquells alumnes que no superin l'avaluació continuada podran presentar-se a una avaluació final que consistirà en un examen amb preguntes escrites de tota la matèria de l'assignatura tant teòrica com pràctica.
- És necessària l'assistència al 80% a les classes pràctiques, si no es així, l'avaluació continuada es considerarà no superada.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Navarro Montes, J. (1994) *Models i teories del procés d'envelliment humà*. Barcelona: PPU
- Neugarten, B. (1999) *Los significados de la edad*. Barcelona: Herder.
- Organització Mundial De La Salut (2002) "Envejecimiento activo: un marco político". *Revista Española de Geriátria y Gerontología*. N 37 (S2), pp 74-105.
- Rodríguez, J. (2007) *Procés de mobilitat*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa. Disponible a: jrodriguez@montsacopa.com.
- Rodríguez, J. (2009) *Procés de dolor i tractament de fisioteràpia*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa. Disponible a: jrodriguez@montsacopa.com.
- Rodríguez, J. (2011) *Contencions mecàniques en gent gran: recomanacions d'ús des de la perspectiva ètica*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa. jrodriguez@montsacopa.com
- Ruiperez, I. (2006) *Tratado de Geriátria para residentes*. Madrid: Sociedad Española de Geriátria y Gerontología (disponible online)
- Thévenon, A.; Pollez, B. (1994). *Rehabilitación en geriatría*. Barcelona: Masson.
- Tideiksaar, R. (2005). *Caídas en ancianos: prevención y tratamiento*. Barcelona: Masson.
- Verdugo, M.A. *Et al* (2011) *Escala GenCat de Qualitat de Vida*. Disponible a <http://www.20.gencat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Ambit%20tematics/Serveis%20Socials/21escalagencat>

Complementària

- De la Cuesta, JL. *El maltrato en las personas mayores*. Hurkoa Fundazioa. Instituto Vasco de Criminología.
- Buendía, J. et al (1997) *Gerontología y Salud: perspectivas actuales*. Madrid: Biblioteca Nueva
- Carré, C. (2009). *Dia mundial de l'Alzheimer: Alzheimer i altres demències: xerrada de divulgació*. Residència Geriàtrica Montsacopa. Olot.
- De Beauvoir, S. *La vejez*. Madrid: Edhasa
- Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar i Família. (2003). *El maltractament a la gent gran, un problema visible*. Girona.
- González, R. (1995). *Rehabilitación médica de ancianos*. Barcelona: Masson.
- Krassoievitch, M. (1993) *Psicoterapia geriátrica*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica
- Lombardo, E.; Krzemien, D. (2008) "La psicología del curso de la vida en el marco de la Psicología del Desarrollo". *Revista Argentina de Sociología*, 6 (10), pp 111-120.
- Muchinik, E. (2006) *Envejecer en el siglo XXI*. Buenos Aires: Lugar
- Pérez, J.; Chaparro, A. (1995) *Prevención primaria y autocuidado. La prevención de las caídas*. *Rev. Esp. Geriatr. Gerontol* 1995;30 (NM.1): 11-28.
- Residència Geriàtrica Montsacopa. *Documents diversos: Instruments d'avaluació i processos d'actuació*. Olot.
- Robles, S. (2010) *La pell i lesions per pressió*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa.
- Robles, S. (2010) *Procés d'acompanyament a la mort i el dol: xerrada pel comitè d'Ètica de Residències Assistides de Catalunya*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa.

- Rodríguez, J.; Robles, S.; Clota, L.; Carré, C. *Caigudes*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa. Disponible a: jrodriguez@montsacopa.com
- Rodríguez, J. (2011) *Contencions mecàniques: diàleg a partir de les sensacions del professional*. Olot: Residència Geriàtrica Montsacopa. Disponible a: jrodriguez@montsacopa.com.
- Servei d'Inspecció i Registre del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya. (2011). *Ús racional de les contencions físiques*. Barcelona.
- Sociedad Española de Geriatria y Gerontología. *Grandes síndromes geriátricos*. Programa de formación para médicos de atención primaria. Ed. Ferrer internacional.
- Salvarezza, L. Et als. (1998) *La vejez: una mirada gerontológica actual*. Buenos Aires: Paidós
- Villar, F.; Triadó, C. (2006) *El estudio del ciclo vital a partir de historias de vida: una propuesta práctica*. Barcelona: Publicaciones y Ediciones de la UB.
- Villar, F.; Triadó, C. (2000) *Psicología del desenvolupament: adolescència, maduresa i senectud*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la UB.

Patologia Medicoquirúrgica II

Crèdits: 3.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Són objectius de l'assignatura que l'estudiant:

- Conegui les diferents malalties, així com les alteracions i discapacitats que ocasionen en la persona.
- Es familiaritzi amb els mètodes de diagnòstic generals.
- Conegui els tractaments mèdics i quirúrgics aplicats i el fonament d'aquesat aplicació.
- Conegui els beneficis, trastorns funcionals i limitacions provocas pel tractament.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comprendre les bases moleculars i fisiològiques de les cèl lules i els teixits.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la fisiopatologia de les malalties, identificant les manifestacions que apareixen al llarg del procés, així com els tractaments mèdicoquirúrgics, fonamentalment en els seus aspectes fisioterapèutics i ortopèdics.

CONTINGUTS:

1. Patologia de l'aparell respiratori
  1. Record anatomofisiològic
  2. Semiologia respiratòria. Espirometria. Procediments diagnòstics.
  3. Insuficiència respiratòria. Diagnòstic i tractament: Oxigenoteràpia. Ventilació mecànica.
  4. Malalties pulmonars difuses: MPOC. Asma bronquial.
  5. Infeccions del tracte respiratori: Neumonia. Tuberculosi.
  6. Neumopaties intersticials difuses. Bronquiectàsies.
  7. Tromboembolisme pulmonar.
  8. Càncer de pulmó
  9. Patologia pleural. Drenatge toràcic.
2. Patologia cardiovascular
  1. Record anatomofisiològic de l'aparell cardiovascular.
  2. Semiologia. Procediments diagnòstics en cardiologia i abgiologia. ECG.
  3. Insuficiència cardíaca: Etiologia, diagnòstic i tractament.
  4. Aritmies cardíques. Tipus. Cardioversió. Marcapasos.
  5. Cardiopatia isquèmica. Àngor. Infart.
  6. Patologia del pericardi i del miocardi. Endocarditis. Valvulopaties.
  7. Malaltia hipertensiva. Factors de risc cardiovascular.
  8. Patologia arterial: ateromatosis i embolia. Aneurismes. Patologia del sistema venós: trombosi i embolisme. Insuficiència venosa
3. Patologia de l'aparell digestiu

1. Record anatomofisiològic.
  2. Malalties de l'esòfag i de l'estómac.
  3. Malalties del fetge, vies biliars i pàncrees.
  4. Mañañties del budell prim i del budell gros.
  5. Malalties anorectals.
  6. Hèrnies de la paret abdominal.
  7. Abdomen agut: concepte, causes, simptomatologia i tractament.
4. Patologia de l'aparell urinari
1. Record anatomofisiològic de l'aparell urinari.
  2. Valoració del pacient amb patologia renal i urinària. Procediments diagnòstics.
  3. Malalties renals primàries: Glomerulonefritis. Síndrome nefròtic. Necrosi tubular.
  4. Infeccions de l'aparell urinari.
  5. Lítiasi renal i urinària.
  6. Tumors de l'aparell urinari. Càncer de pròstata.
  7. Tractament renal substitutiu. Hemodiàlisi. Diàlisi peritoneal. Trasplantament renal.
5. Dermatologia
1. Record anatomofisiològic de la pell.
  2. Al·lopècies.
  3. Infeccions cutànies: piògenes, víriques, parasitàries i micòtiques.
  4. Dermatitis excematoses i atopia.
  5. Psoriasi. Urticàries. Toxicodèrmies.
  6. Tumors cutanis benignes.
  7. Càncer de la pell.
  8. Malalties de transmissió sexual.
6. Patologia ORL-Oftalmològica
1. Record anatomofisiològic de l'ull
  2. Alteracions de la refracció.
  3. Malalties oculars.
  4. Record anatomofisiològic de l'oïda.
  5. Malalties de l'oïda.

AVALUACIÓ:

- Avaluació continuada de les activitats realitzades en els diferents mòduls, ja siguin teòriques o pràctiques.
- Realització de treballs.
- Prova final (preguntes curtes)

La nota final s'obtindrà dels següents paràmetre:

- 70% Examen final
- 30% Avaluació continuada de les activitats dirigides i autònomes
- Assistència a classe

BIBLIOGRAFIA:

- Porth, C.M. (2006). *Fisiopatología*. 7ª ed. Madrid: Panamericana.
- Pérez Arellano, J.L. (2006). *Manual de Patología General*. Sisinio de Castro. 6ª ed. Barcelona: Masson.
- Laso, F.J. (2004). *Patología general*. Barcelona: Masson.
- García-Conde, J. (2003). *Patología general. Semiología clinica y fisiopatología*. 2ª ed. Madrid: McGraw Hill
- Harrison (2007) *Principios de Medicina Interna*. Madrid. McGraw-Hill,

- Farreras-Rozman. (2006). Medicina Interna. Madrid: Harcourt Brace

Pràcticum II

Crèdits: 12.00

Segon semestre

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Complementària

Teràpia Manual de la Columna Vertebral

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

La TMCV és una assignatura inclosa dins de la Matèria 13, Mètodes Específics d'Intervenció en Fisioteràpia. Pertany a l'àmbit propi de la professió.

Els seus objectius principals són:

- Facilitar la comprensió i els coneixements globals de la columna vertebral i de la seva biomecànica, gràcies al estudi exhaustiu de les vèrtebres en relació al tòrax, la cintura pèlvica i la cintura escapular.
- Adquirir els coneixements de les diverses disfuncions musculars i articulars de la columna vertebral.
- Introducció a l'osteopatia com a concepte integrador dins de la pràctica clínica funcional.
- Adquirir els coneixements necessaris per realitzar les exploracions i els tractaments de teràpia manual i la revisió del sistema múscul esquelètic.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Coneixement bàsic general.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar les estructures anatòmiques com a base de coneixement per establir relacions dinàmicament amb l'organització funcional.
- Conèixer els canvis fisiològics i estructurals que es poden produir com a conseqüència de l'aplicació de la fisioteràpia.
- Identificar els canvis produïts com a conseqüència de la intervenció de la fisioteràpia.
- Tenir la capacitat de valorar, des de la perspectiva de la fisioteràpia, l'estat funcional del pacient/usuari, considerant els aspectes físics, psicològics i socials d'aquest.
- Comprendre i aplicar els mètodes i procediments manuals i instrumentals de valoració en fisioteràpia i rehabilitació física, així com l'avaluació científica de la seva utilitat i efectivitat.
- Conèixer, dissenyar i aplicar les diferents modalitats i procediments generals d'intervenció en fisioteràpia: massoteràpia, electroteràpia, magnetoteràpia, hidroteràpia, balneoteràpia, Climatoteràpia, talassoteràpia, termoteràpia, crioteràpia, vibroteràpia, fototeràpia, pressoteràpia, teràpies derivades d'altres agents físics, així com aspectes fonamentals de la ergoteràpia i altres teràpies afins a l'àmbit de competència de la fisioteràpia.
- Comprendre i realitzar els mètodes i tècniques específics referits a l'aparell locomotor (incloent teràpies manuals, teràpies manipulatives articulars, osteopatia i quiropràxia), als processos neurològics, l'aparell respiratori, al sistema cardiocirculatori i les alteracions de l'estàtica i la dinàmica.

CONTINGUTS:

1. Anatomia i Biomecànica de la Columna Vertebral
2. Proves biomecàniques simples i complexes
3. Proves vasculars i neurològiques
4. Mètodes i Conceptes i Teràpia Manual de la Columna vertebral

AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà mitjançant un procés d'Avaluació Continuada.

- Presentació del portafolis dels continguts teòric i pràctics desenvolupats per part de l'estudiant 20%.
- Valoració dels procediments pràctics durant el procés d'aprenentatge 20%.
- Els continguts teòrics i pràctics s'avaluaran amb proves i exàmens escrits o tipus test 60%.

L'estudiant que no hagi assistit al 80% de les classes pràctiques, no podrà ser avaluat pel sistema d'avaluació continuada. Haurà de realitzar un examen teòric i una prova pràctica de tot el contingut de l'assignatura i presentar el portafolis com a condició indispensable per fer l'examen i la prova.

BIBLIOGRAFIA:

- Buckup, Klaus. (2007). *Pruebas clínicas para patología ósea, articular y muscular. Exploración, signos y síntomas*. Barcelona: Elsevier.
- Butler, David. S. (2002). *Movilización del sistema nervioso*. Barcelona: Paidotribo
- Chaitow, L.; Fritz, S. (2008). *Como conocer, localizar y tratar los puntos gatillo miofasciales*. Barcelona: Elsevier.
- De Coster, M.; Polaris, A. (2001). *Osteopatía Visceral*. Barcelona: Paidotribo.
- Dvorák, J.; Dvorák V. (1993). *Medicina manual, diagnóstico y tratamiento*. Barcelona: Scriba.
- Grieve, G. P. *Movilización de la columna vertebral, manual básico de método clínico*. Barcelona: Paidotribo.
- Jull, G.; Sterling, M.; Falla, D.; Treleaven, J.; O'Leary, S. (2009). *Latigazo cervical, cefalea y dolor en el cuello*. Barcelona: Elsevier.
- Kaltenborn, F. M. (2004). *Fisioterapia manual. Columna*. Madrid: McGraw-Hill-Interamericana.
- Kapandji, A. I. (2010). *Cuadernos de Fisiología Articular 3*. Madrid: Editorial Panamericana.
- Lewit, K. (2002). *Terapia manipulativa para la rehabilitación del aparato locomotor*. Barcelona: Paidotribo.
- Liem, T. *Osteopatía craneosacra*. Barcelona: Paidotribo.
- Maitland, G.; Hengeveld, E.; Banks, K.; English, K. (2007). *Maitland. Manipulación vertebral*. Madrid: Elsevier.
- Miralles, R. C. (2005). *Biomecànica clínica de los tejidos y la articulaciones del aparato locomotor*. Barcelona: Elsevier-Masson.
- Parsons, J. Marcer, N. (2007). *Osteopatía, modelos de diagnóstico, tratamiento y práctica*. Barcelona: Elsevier.
- Porter, Stuart. (2007). *Diccionario de Fisioterapia*. Madrid: Elsevier

OPTATIVES

Optatives

Crèdits: 6.00

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Complementària

Optatives

Crèdits: 9.00

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Complementària